Iegūts apmaiņā pret
Acta Horti Botanici.

1312.

BOTANISKA NOTISER

FÖR ÅR 1925

UTGIVNA AV

LUNDS BOTANISKA FÖRENING

REDIGERADE AV

HARALD KYLIN

HÄFTE 2

Nachlaß von Prof. N. Malta

DISTRIBUTÖR:
C. W. K. GLEERUP, FÖRLAGSBOKHANDEL
LUND

1312.

Botaniska Notiser 1925, Lund 19

Nachlaß von Prof. N. Malta

Dalarnes Hieracia Oreadea, Rigida, Semid[illegible]sia, Dovrensia, Prenanthea och Foliosa.

Av K. Johansson och G. Samuelsson.

I ett par under år 1923 utkomna arbeten ha vi publicerat vår bearbetning av Dalarnes Hieracia Silvaticiformia och Vulgatiformia. Vi fortsätta här med de återstående grupperna av undersläktet *Archieracium*. Av dessa äro Oreadea och Semidovrensia mycket svagt representerade inom landskapet. Rigida förekomma överallt inom kulturområdena. Kännedomen om denna kritiska grupp är nog alltjämt rätt ofullständig. De övriga tre grupperna äro i huvudsak inskränkta till landskapets högre delar. Deras arter äro sent blommande och bli ofta ej fullt utvecklade, förrän sommarresorna avslutats. Att det verkliga antalet hithörande former inom landskapet rätt väsentligt överstiger det nedan upptagna är otvivelaktigt.

För bearbetningen av Oreadea ha vi att tacka lektor S. O. F. Omang, Oslo.

Stockholm, januari 1925.

Oreadea.

H. argenteum Fr. **ariglaucum* Om. — (1911: G. Samuelsson).

Omang, Beitr. zur Kenntnis der südnorw. Oreadea p. 402. — H. ariglaucum Om. Hier. unders. i Norge III p. 234. — Dahlst. Herb. Hier. Scand. XIX: 16.

Mora: Risa på en vägkant (G. Sam.). — De anträffade exemplaren avvika enligt Omang något från huvudformen.

H. diasemum Om. — 1923: A. L. Segerström (1910: A. L. Segerström).

Omang ap. Ove Dahl, Bot. unders. i Helgeland I p. 198. — Joh. & Sam. Hier. sc. exs. n. 3.

Älvdalen: Hykjeberget (G. Sam., 1910 A. L. Segerström); Idre: Vålåberget (G. Sam.).

H. diasterodes Om. — (1906: G. Samuelsson).

Omang, Beitr. zur Kenntn. der südnorw. Oreadea p. 408. — Dahlst. Herb. Hier. Scand. XIX: 10. — Joh. & Sam. Hier. sc. exs. n. 4.

Stora Skedvi: Bispbergs klack i »Lillklacken»; Säter: nära Vålängarna på en klippa och Bispbergs klack i »Lissklacken»; Gagnef: Djurmoklack; Älvdalen: Hykjeberget (G. Sam.). — Alla i Dalarne insamlade ex. utgöra enligt Omang en f. *floccosolimbatum* Om. (squamis involucri floccis latius marginatis a forma primaria devians).

H. Lindebergii Nym. — (1906: G. Samuelsson).

Dahlst. Bidr. III p. 208. — Nyman, Consp. Fl. europ. p. 445. — Lindeb. Hier. Scand. exs. n. 28. — Dahlst. Hier. exs. I: 38, III: 24.

Stora Tuna: »Tvärstupet» sydöst om Koppstahyttan; Gagnef: Tansväggarna; Älvdalen: Öster-Myckeläng vid stranden av Dalälven (G. Sam.) och Holen (1918 O. Vesterlund).

H. norvegicum Fr. var. *apoclitum* Om. — (1917: O. Vesterlund).

Omang, Beitr. zur Kenntn. der südnorw. Oreadea p. 431.

Älvdalen: Väsaberget (1917 O. Vesterlund). — Den anträffade formen tillhör enligt Omang f. *longipilatum* Om.

Rigida.

H. cornescens Joh. & Sam. n. sp. — (1918: G. Samuelsson).

Caulis 40—70 cm altus durus laevis 5—10-folius, inferne v. usque ad medium brunnescens, infra medium rare pilosus sparsim stellatus, superne epilosus densiuscule stellatus. *Folia* obscure viridia, in utraque pagina glabra v. parce brevi-pilosa, praesertim superiora subtus sparsim supra rare stellata; basalia 1—2 raro persistentia obovata — oboblonga; caulina sensim decrescentia, infima oblonge — anguste lanceolata obtusiuscula — acuta rare subobtuse inaequaliter paucidentata, basi in petiolum ± alatum angustata; in-

termedia sessilia anguste — lineariter lanceolata in apicem longum integerrimum subacutum — acutum protracta, infra medium dentibus longe distantibus vulgo asymmetrice dispositis divaricatis angustis sat rectis instructa, basi angustata, suprema linearia saepius integerrima. *Inflorescentia* ± composita ± indeterminata ramis patentibus strictis, inferioribus saepe folioliferis ex axillis foliorum superiorum exeuntibus. Pedicelli subgraciles albido-tomentosi epilosi et eglandulosi, apice ipso leviter incrassati. *Involucra* olivaceo-nigra paulum canescentia robusta, 11—12 mm longa et 6,5—8 mm lata, basi sat truncata, pilis crassis apice canescentibus sparsis — densis glandulis brevibus — brevissimis floccisque sparsis sat aequaliter distributis obtecta. Squamae triangulari-lineares, exteriores obtusulae, superiores subacutae v. intimae acutae marginibus parum dilutis. *Calathium* luteum 35—40 mm latum sat plenum. Stylus subluteus.

De förnämsta kännetecknen äro: mörk färg, m. l. m. brunaktig, icke sträv stjälk, smala, glest, osymmetriskt och utspärrat trubbtandade blad; vanl. något bladig inflorescens, tjocka, mörkt gråsvarta holkar samt nästan gult stift.

Transtrand: Källan (1924 B. Hederén); Idre: Idrebyn på flera ställen vid vägkanter, på en äng vid färjstället samt en ängsbacke vid Sunnanå (G. Sam.).

[*H. creperum* Stenstr. uppges av Dahlstedt i Medelp. Hier., p. 18, för »s. Dlr.», men ingen fyndort är oss bekant].

[*H. decalvatum* Dahlst. f. *attenuatum* K. Joh. Achier. inom Dal. siluromr. Mycket olik den sedermera beskrivna huvudformen och blott en gång påträffad. Såsom outredd må den tillsvidare lämnas ur räkningen. — Dessutom omnämner Johansson (l. c., p. 128) en form, som med tvekan hänföres till *H. decalvatum* Dahlst., från Orsa: nordväst om Kyrkbyn (K. Joh.). Även den är mycket osäker].

H. diminutiforme K. Joh. — 1902: Johansson (1900: K. Johansson).

K. Joh. Archier. inom Dal. siluromr. — Dahlst. Herb. Hier. Scand. XIV: 84, 85.

Boda: Gulleråsen (G. Sam.); Ore: Näset (1909 V. Samuelsson); Orsa: Stenberg, nordväst om kyrkan, Kallmora, mellan Orsbleck

och Mickelvål, Åberga (K. Joh.), Mickelvål (1903 A. Björk), Vångsgärde, Skattungbyn och nära Luskärnsvallen vid Emån; Sollerö: Björka (G. Sam.) och Sollerön (K. Joh.) vid Bråmåbo, Gruddbo och Rothagen (G. Sam.); Mora: Noret, Bergkarlås, Risa, Vattnäs (G. Sam.) och Färnäs (K. Joh.); Älvdalen: nära Lövnäs vid Afliotbäcken och Rensjön (1918 O. Vesterlund); Särna: Särnabyn och Heden; Idre: Idrebyn och Brattforsen (G. Sam.).

H. diminutiforme K. Joh. var. *zosteraceum* Joh. & Sam. n. var. — (1905: A. Björk).

Foliis longissimis ± taeniiformibus, superioribus usque a basi paulatim attenuatis, involucris sparsim (apice parce) glandulosis epilosis a forma primaria devians.

Egendomlig genom de långa bandlika stjälkbladen med glesa, rätt grova, vinkelrätt utspärrade tänder.

Älvdalen: Bunkris (G. Sam.); Särna: Särnabyn nära Österdalälven (A. Björk).

H. diminutiforme K. Joh. var. *poeophylloides* Joh. & Sam. n. var. — (1922: G. Samuelsson).

Foliis minoribus, vulgo 5—6, paulatim decrescentibus, involucris minoribus glandulis paulo rarioribus, pilis saepe magis evolutis, squamis involucri angustioribus a forma typica dignotum.

Bladen avtaga småningom i storlek och fortsätta ända till korgställningen. Såväl härigenom som genom kortare holkbeklädnad skild från *H. poeophyllum* Om.

Idre: Idrebyn vid Sunnanå (G. Sam.).

H. distubellatum K. Joh. — 1902: Johansson (1900: K. Johansson).

K. Joh. Archier. inom Dal. siluromr. — Dahlst. Herb. Hier. Scand. XIV: 81. — Joh. & Sam. Hier. exs. n. 90.

Rättvik: Backa; Orsa: Skattungbyn, Untorp (G. Sam.), Stenberg, Oljonsbyn och nordväst om Kyrkbyn (K. Joh.); Mora: Risa; Älvdalen: Evetsberg, Dysberg, Näset, Navarnäs (G. Sam.) och Storbrott (1916 O. Vesterlund); Lima: Skålmo; Särna: Heden och Ålvros; Idre: Häggesundet, Idrebyn (på flera ställen) och Lillfjäten (G. Sam.).

H. distubellatum K. Joh. var. *vietulum* K. Joh. — 1902: Johansson (1901: K. Johansson).

K. Joh. Archier. inom Dal. silurområde. — Dahlst. Herb. Hier. Scand. XIV: 82.

Boda: nordöstra delen av Silverberget (K. Joh.).

[*H. epacrum* Stenstr. anföres av Samuelsson i Arch. i Säterstr., p. 20 för Stora Skedvi, men den avsedda formen tillhör *H. lineolatum* Dahlst.].

H. exaequans Joh. & Sam. n. sp. — (1918: G. Samuelsson).

Ab *H. sparsifolio* Lbg. (Hier. exs. n. 48) sequentibus notis distinctum. Folia latiora rarissime et asymmetrice denticulata (— dentata), partim integerrima; squamae involucri latiores (usque 2 mm latae) glandulis et pilis brevissimis sparsim obsitae.

De översta och ofta enstaka bland de mellersta stjälkbladen äro alldeles helbräddade, i övrigt äro bladen mycket glest och grunt tandade. Vanligen sitta 1—2 små tänder i vardera bladkanten, men ofta blott en enda tand i den ena kanten och ingen i den andra. Holkarnas hår äro ej så grova och långa som hos *H. sparsifolium* Lbg. — Skild från *H. diminutiforme* K. Joh. genom talrikare (7—10), ända till korgställningen fortsättande, trubbigare, obetydligt tandade stjälkblad, vilka sällan ha bred och avrundad bas, samt genom vanligen ännu kortare holkbeklädnad.

Idre: Idrebyn på en ängsbacke vid Sunnanå, öppen björkskog vid Västanå samt vägkanter (G. Sam.).

H. flavistylum Dahlst. & Enand. — (1922: G. Samuelsson).

Dahlst. Herb. Hier. Scand. XV: 92. — H. levigatum Willd. subsp. auricolor Dahlst. var. flavistylum Dahlst. apud Zahn in Pflanzenr. IV: 280, p. 876.

Idre: Idrebyn på en ängsbacke nära Sunnanå (G. Sam.).

H. flavistylum Dahlst. & Enand. var. *perustum* Joh. & Sam. n. var. — (1912: G. Samuelsson).

A forma primaria his notis deviat. Caulis gracilior, dimidia vel maxima parte purpureo-violascens, folia rariora

et angustiora valde obtuse et breviter dentata, tota vel ex parte brunnescentia.

Spenslig form med kort och glest tandade eller buktbräddade blad. Stiftet är svagt grönaktigt.

Särna: Älvros i granskog samt mellan Heden och Älvros på vägkant (G. Sam.).

H. grandescens Dahlst. — (1908: G. Samuelsson).

H. levigatum Willd. subsp. grandescens Dahlst. apud Zahn in Pflanzenr. IV: 280 p. 873. — Dahlst. Hier. exs. IV: 96, 97 & Herb. Hier. Scand. IV: 84 etc.; Joh. & Sam. Hier. sc. exs. n. 91.

Orsa: Untorp; Älvdalen: Skärklitt och Åsen; Lima: Lilla Moberget; Särna: Särnabyn, Kvarnbäcken och Heden; Idre: Idrebyn (G. Sam.).

H. heterodontum Adl. — (1917: G. Samuelsson).

Adl. Ant. t. Hier. i Närke p. 202. — Joh. & Sam. Hier. sc. exs. n. 92, 93.

Lima: Bu i en ängsbacke (G. Sam.).

H. homalodermum K. Joh. var. *serratum* Joh. & Sam. n. var. — (1907: G. Samuelsson).

Foliis crebrius et serratim dentatis a forma primaria recedens.

Bladen mer tätt och såglikt tandade än hos huvudformen. Stjärnhåren i korgställningen synas vara något talrikare.

Våmhus: Indonäs (1912 O. Vesterlund); Mora: mellan Kättbo och Vänjans kyrkby (G. Sam.); Älvdalen: Evetsberg (G. Sam., 1912 O. Vesterlund), Väster-Myckeläng, mellan Aspdalen och Navarnäs samt nära Bunkris; Idre: Idrebyn (G. Sam.).

H. irrugans K. Joh. — 1902: Johansson (1854: S. O. Lindberg).

K. Joh. Archiev. inom Dal. siluromr. — Dahlst. Herb. Hier. Scand. XIV: 76 etc.

By: Trollberget vid Fornby (G. Sam.); Folkärna: Jäder (1917 Gunnar Johansson); Avesta (1881 C. Indebetou); Grytnäs: Askö (1879 C. Indebetou); Hedemora: Vikmanshyttan, Granbo, Norrhyttan, Tjärnan och Könighyttan; Husby: Bengtsbo, Källsbyn och

Smedby (G. Sam.); Stora Skedvi: Kvista (1909 V. Samuelsson), Bispbergshyttan, Forsbo, Fäggeby, Tomtebo, Rasjöbo, Ingarvshyttan och Nyberget; Säter: Ytter-Heden, Bispbergsklack i »Lissklacken», Kullsveden, Karlsgårdarna, Nedre Stubbersbo, Säters dal, Nordalen och Tingsvallen; Gustavs: Solvarbo och Hornberget; Vika: Kalvsbäcken, Ångsberg, Folkarebyn och Staberg; Torsång: Milsbo och Ornäs (G. Sam.); Falun: Krondiket (1899 A. Haglund), Rotneby (1860 I. G. Clason), Åsbo (1898 A. Björk, 1916 M. Ekström, G. Sam.), Gruvriset, Korsgården (1899 A. Haglund), Källslätten (1904 J. E. Palmér), Grycksbo (1854 S. O. Lindberg, G. Sam.) och Rogsbyn; Sundborn: Skuggarvet, Rostberg, Hobborn och Kyrkbyn; Svärdsjö: Boda, Boränge, Kyrkbyn, Österbyn, Vintjärn (G. Sam.) och Borgärde (1909 F. R. Aulin, G. Sam.); Enviken: Ytter- och Över-Tänger samt Storslätt; Malingsbo: Malingsbo bruk (G. Sam.); Ludvika: Ludvika (1906 P. A. Larsson), Dagkarlsbo, Gonäs och Sörvik; Grangärde: Saxberget, Hästberg, Nyhammar, Kullen (G. Sam.), Grängesberg, Gudmundsberg, Källtorp (1917 K. Stéenhoff) och Bredberget (K. Joh.); Säfsnäs: Norra Kvarnberget (G. Sam.); Silvberg: Ulvshyttans station (1882 K. P. Hägerström); Stora Tuna: Gimsklack och Forssa; Gagnef: Arvslindan, Djurmoklack, Djurås och Gråda (G. Sam.); Bjursås: prästgården (1897 H. E. Johansson, 1912 O. Vest.), Stängseln, Västanberg, Bodarna, Kvarntäkt, Stortäkt, Holen, Bengtsgårdarna, Gopa, Rexbo, Hagen, Baggbo, Andersbo, Sörskog och Dubblarbo; Ål: Tällberg; Siljansnäs Alvik, Fårberg, Tasbäck, Mon och Björken; Leksand: Gråda, Uvklitten, Romma, Åsleda, Sätra, Norra Bergsäng, Kullsbjörken, söder om Västgärde, Ljusbodarna, Björberget (G. Sam.), Tibble (1909 S. Arnell, G. Sam.), Noret (1913 A. Björk, O. Vest.), Styrsjöbo (O. Vest.) och Tällberg (1915 C. Skottsberg); Rättvik: allm., Lerdal, Sätra, Blecket (K. Joh.), Born (1911 C. A. Nordlander), Västgärde, Nittsjö, Backa, Vikarbyn, Västbjörka, Stumsnäs, Röjeråsen, Karl-Tövåsens och Gamla Tövåsens fäbodar, Östbjörka (G. Sam.), Sjurberg och Gärdsjö; Boda: Västanå, Ovanmyra, Lenåsen (K. Joh., G. Sam.), Boda (1881 C. Indebetou!), Silverberget, Osmundsberget (K. Joh.) och Gulleråsen; Ore: Sunnanhed, Norrboda, Östanvik, Arvet, Näset, Furudals bruk, Ärteråsen (G. Sam.) och Dalfors (1909 V. Samuelsson, 1911 O. Vest.); Orsa: Kyrkbyn (1900 A. Björk, K. Joh.), Slättberg (1904), Mickelvål (1903 A. Björk), Stenberg, Stackmora, mellan Bäcka och Fryksås, Fryksås, Skattungbyn (K. Joh.), Vångsgärde, Täktsberg, Untorp och Loberget; Sollerö: Björka, Borrberg, Gesunda och Sollerön vid Bodarna, Bråmåbo, Bengtsarvet och Utanmyra; Mora: Garsås, Vasslerånget, Bergkarlås, Risa, Vattnäs, Bonäs, Kansbol, Vika, Åmberg (G. Sam.), Färnäs (K. Joh.) och

Gopshus (O. Vest.); Vå m hus: Västra Storbyn (G. Sam.) och Indonäs (O. Vest.); Hamra: Fågelsjö (1903 G. Andersson & H. Hesselman); Vänjan: Brintbodarna, Johannisholm, Tibergets fäbodar (G. Sam.), Kyrkbyn (G. Sam., O. Vest.) och Finnbodarna (1916); Älvdalen: Garberg, Björnberg, Evetsberg, Dåråberg (O. Vest.), Ribbåsen (1897 S. J. Enander, G. Sam., 1918 O. Vest.), Blyberg, Nybolet, Gåsvarv, Väster-Myckeläng, Näset, Långö, Åsen samt mellan Hållstugan och Bunkris; Floda: Flen, Säljebodarna, Gåsholmen, Syrholn och Kläberget; Nås: Närsen, Skansbacken och Gräsbergsbodarna; Järna: Skamrisbergets fäbodar; Äppelbo: Sågen, Nordebyn, Ovanheden och Brindberget; Malung: Tyngsjö, Anonbergets fäbodar, Lugnet, Oppmyrheden, Mo-Myckelberg, Lyåns fäbodar, Öje (G. Sam.) och Hålia (1907 J. W. Håkanson, G. Sam.); Lima: Torgås, Limberget, Norra Fenningbergets fäbodar (K. Joh.), Tandsjö fäbodar (1882 K. P. Hägerström), Östra Tandö, Östra Ofors, Risätra, Ytternäs och Bygärdet (G. Sam.); Transtrand: Kyrkbyn (1924 B. Hederén), Källan (1924 B. Hederén, G. Sam.), Åsen, mellan Hormundsvalla och Fulunäs, Fulunäs och Sörsjön; Särna: Särnstugan, Särnabyn och Heden (G. Sam.).

H. irrugans K. Joh. var. *polyxanthum* K. Joh. — 1902: Johansson (1900: K. Johansson).

K. Joh. Archier. inom Dal. siluromr.

Orsa: Stenberg; Lima: Bu (K. Joh.); Särna: Särnstugan (G. Sam.).

H. lineolatum Dahlst. — 1902: Johansson (1860: I. G. Clason).

Dahlst. in K. Joh. Archier. inom Dal. siluromr. — Dahlst. Herb. Hier. Scand. XVI: 60. — H. levigatum Willd. subsp. neolineolatum Zahn in Pflanzenr. IV: 280 p. 873.

By: Valla (1895 W. Petré); Folkärna: (1891 G. V. Schotte), Brunnbäck (1891 C. Bolin) och Fors (G. Sam.); Hedemora: (1871 C. Indebetou), Vikmanshyttan, Norrhyttan, Tjärnan och Könighyttan; Husby: Bengtsbo och Källsbyn; Stora Skedvi: Klackbo, Forsbo, Rasjöbo, Ingarvshyttan och Nyberget; Säter: Gessån, Klacken, Kullsveden och Nedre Stubbersbo; Gustavs: Rasjön; Vika: Hagelsnäs och Ångsberg; Torsång: Milsbo, Hinsnoret och Norsbo; Aspeboda: Liljan, Vassbo och Slaggen (G. Sam.); Kopparberg: Åsbo (1916 M. Ekström), Rotneby (1860 I. G. Clason), Gruvriset, Korsgården, Grycksbo och Rogsbyn; Sundborn: Skuggarvet, Kyrkbyn ock Tofta brunn; Svärdsjö: Borånge, Svartnäs (G. Sam.)

och Borgärde (G. Hellsing, G. Sam.); Enviken: Ytter-Tänger (G. Sam.); Grangärde: Gudmundsberg (1917 K. Stéenhoff); Silvberg: Östra Silvberg; Gagnef: Gräv (G. Sam.); Bjursås: Lustebo (K. Joh.), Stortäkt och Sörskog; Ål: Tällberg (G. Sam.); Rättvik: Blecket (K. Joh.); Sollerö: Åsen (G. Sam.), kyrkoherdeboställets hemskog vid Siljan (O. Vesterlund) och Sollerön (K. Joh.) vid Gruddbo (G. Sam.); Hamra: kronoparken (enl. G. Andersson & H. Hesselman); Älvdalen: Evetsberg; Nås: Skansbacken (G. Sam.).

H. lissolepium (Zahn). — 1894: Dahlstedt (1879: C. Indebetou).

H. levigatum Willd. subsp. lissolepium Zahn in Pflanzenr. IV: 280 p. 888. — H. lineatum Almqu. in Stenstr. Värml. Archiev. — Dahlst. Medelp. Hier. — Dahlst. Bidr. III (pro subsp.). — Dahlst. Hier. exs. III: 68, 69 & Herb. Hier. Scand. X: 91.

Folkärna: Krylbo (1879 C. Indebetou); Grytnäs: Klintboklack; Hedemora: Vikmanshyttan och Tjärnan; Husby: Smedby; Stora Skedvi: Klackbo och Rasjöbo; Säter: Bispbergs klack i »Lissklacken», Kullsveden och Mårtensgård; Vika: Hagelsnäs, Ängsberg, Folkarebyn, och Kyrkbyn; Aspeboda: Kavelmora; Kopparberg: Rogsbyn (G. Sam.); Svärdsjö: Linghed (1909 F. R. Aulin); Malingsbo: Malingsbo bruk; Söderbärke: Kyrkbyn (G. Sam.) och prostgården (1909 I. M. Enhörning); Ludvika: Brunnsvik; Grangärde: Bredberget (G. Sam.), Grängesberg och Källtorp (1917 K. Stéenhoff); Silvberg: Ulvshyttans station vid Skräcka (1882 K. P. Hägerström); Bjursås: Västanberg; Siljansnäs: Björken (G. Sam.); Leksand: Noret (1913 A. Björk); Rättvik: Lerdal (K. Joh.), Sjurberg, Backa, Vikarbyn och Stumsnäs (G. Sam.); Boda (1881 C. Indebetou); Orsa: nordväst om Kyrkbyn (K. Joh.), Hansjö (A. Björk), Vångsgärde, Näckädalen och Untorp; Mora: Noret, Bonäs (G. Sam.), Strand och Oxberg (1911 O. Vesterlund); Våmhus: Västra Storbyn (G. Sam.) och Indonäs (1913 O. Vesterlund); Hamra: Tandsjöhållet och Fågelsjö (1903 G. Andersson & H. Hesselman); Floda: Flen, Säljebodarna och Gåsholmen; Nås: Lindesnäs, Skansbacken och Utankyrka; Äppelbo: Brindberget; Malung: Anonbergets fäbodar; Transtrand: Östra Sälen (G. Sam.). — Även uppgiven för Lima (Dahlst. Bidr. III, p. 242), men ifrågavarande ex. tillhöra enl. Herb. Holm. och Herb. Ups. *H. micanticeps* var. *desciscens*.

H. majorinum Joh. & Sam. — 1920: Johansson & Samuelsson (1906: P. A. Larsson).

Joh. & Sam. Hieraciumfl. Västm. & Hier. sc. exs. n. 95.

Malingsbo: Malingsbo bruk; Söderbärke: nära Opp-Sveten och Brustorpet (G. Sam.); Ludvika: Ludvika (1906 P. A. Larsson), mot Valhalla (K. Joh.) och vid Sörvik (K. Joh., G. Sam.); Grangärde: Grängesberg (G. Sam., 1916 K. Stéenhoff), Källtorp (1917 K. Stéenhoff) och Hästberg; Gagnef: Tansväggarna; Nås: Skansbacken (G. Sam.).

H. melinostylum K. Joh. — 1902: Johansson (1882: K. P. Hägerström).

K. Joh. Archiev. inom Dal. siluromr. — Dahlst. Herb. Hier. Scand. XIV: 69 etc.

Stora Skedvi: nära Ryggens gård; Säter: Kullsveden; Vika: Ängsberg (G. Sam.); Falun: Gamlaberget (1898 A. Haglund); Kopparberg: Korsgården (1899 A. Haglund, G. Sam.), Källslätten (1904 J. E. Palmér) och Åsbo (1898 A. Björk); Sundborn: Rostberg och Kyrkbyn; Svärdsjö: Vintjärn; Malingsbo: Malingsbo bruk och Källan; Söderbärke: Brustorpet (G. Sam.); Ludvika: Valhalla; Grangärde: Bredberget (K. Joh.), Grängesberg, Källtorp (1917 K. Stéenhoff) och Kullen; Säfsnäs: Norra Kvarnberget; Bjursås: Stängseln, Bodarna, Stortäkt, Gopa och Rexbo; Ål: Tällberg; Siljansnäs: Tasbäck och Björken (G. Sam.); Leksand: Tibble (1909 S. Arnell) och Granbergets fäbodar (O. Vesterlund); Rättvik: Lerdal (K. Joh.), Nittsjö, Vikarbyn, Västbjörka, Stumsnäs, Röjeråsen, Glisstjärna och Östbjörka; Boda: Ovanmyra och Lenåsen (G. Sam.); Ore: Dalfors (1911 O. Vesterlund) och Ärteråsen; Orsa: Vångsgärde, Untorp (G. Sam.), nordväst om Kyrkbyn, nära Bäcka (K. Joh.), Slättberg (1904) och Lindsborg (1903 A. Björk); Sollerö: Sollerön vid Bodarna; Mora: Garsås, Bergkarlås, Risa och Vattnäs (G. Sam.); Våmhus: Indonäs (1912); Vänjan: Finnbodarna och Kättbo besparingsskog (1916); Älvdalen: Björnberg (1912), Storbrott (1916 O. Vesterlund), Gåsvarv, Åsen (G. Sam., O. Vesterlund), Blyberg och Väster-Myckeläng; Floda: Säljebodarna oeh Ekfännberget; Nås: Närsen och Skansbacken; Äppelbo: Brindberget; Malung: Oppmyrheden, Vallerås, Öje, Råberget (G. Sam.), Hålia (1908 J. W. Håkanson, G. Sam.) och Romarheden (1916 J. W. Håkanson); Lima: Bu (K. Joh.), Bergsvalla och Skålmo (G. Sam.); Transtrand: Södra Brända (1924 B. Hederén); Särna: Tandån nära Storbron (1882 K. P. Hägerström) och Särnabyn (G. Sam.).

H. micanticeps Joh. & Sam. n. sp. — (1882: K. P. Hägerström).

Caulis 40—70 cm altus firmus 5—12-folius, saepe ra-

mosus, laete virescens, basi pulchre purpurascente, totus epilosus nec scaber. *Folia* amoene viridia, subtus multo pallidiora, sat firma et fere plana, infima (basalia) 2—3 interdum persistentia, exteriora obovate — lingulate elliptica, interiora lingulate oblonga — lanceolata obtusa subintegerrima; caulinum infimum breviter petiolatum lingulate — oblonge lanceolatum, vulgo obtusiusculum, in petiolum brevem alatum sensim angustatum rare et obtuse paucidenticulatum, dentibus solitariis latis paulo majoribus interdum interpositis; intermedia sessilia ± ovato-lanceolata v. a basi latiore oblongo-lanceolata subacuta — acuta dentibus paucis, utrinque vulgo 2—3, parvis vel latiusculis ± proversis v. leviter curvatis irregulariter dentata v. denticulata, superiora ex axillis ramos interdum emittentia subito decrescentia, infra medium dentibus paucis parvis proversis dentata, in apicem integerrimum sat longum ± acutum protracta. *Inflorescentia* subsimplex v. in plantis vegetioribus polycephala ± indeterminata ramis longis strictis suberectis saepe folioliferis. Acladium 0,2—2 cm longum. Pedicelli epilosi et eglandulosi, sub involucro albidi et paululum incrassati. *Involucra* 10—11 mm longa et circ. 6 mm lata, tubo rotundate rhomboideo basi subtruncata, epilosa et eglandulosa, floccis raris, ex parte lineam interruptam et inconspicuam formantibus in dorso squamarum intermediarum et superiorum exteriorum conspersa. Squamae valde latae conspicue triangulares, exteriores ± obtusae, apice vulgo parcissime brevi-comatae, superiores in apicem ± obtusulum nudum sensim et aequaliter angustatae, intimae paucae acutae. *Calathium* luteum 30—35 mm latum radians. Stylus luteus.

En ganska egendomlig och inom området fristående form med *sparsifolium*-karaktärer, såsom oregelbundet och trubbigt fåtandade, undertill stjärnhåriga stjälkblad, nästan upprätta korgskaft samt breda holkfjäll. Bland de egentliga *Rigida* liknar den till beklädnaden mest *H. lissolepium* (Zahn). Alla holkfjällen äro dock mycket breda och ha

triangulär form, de korta mestadels trubbiga och avslutade med en ytterst kort, vitaktig spetstofs. Stift gult.

Lima: Östra Tandö, Östra Ofors, Risätra, Ungärde, Risheden, Norränge, Gråheden, Backholn, Mårtsviken, Lilla Moberget (G. Sam.), Bu (1924 B. Hederén), Östra Ärnäs (1924 B. Hederén, K. Joh., G. Sam.), Mon, Västra Ärnäs och Sörnäs (G. Sam.); Transtrand: Hormundsberget (1882 K. P. Hägerström), på vägen till Klittfallet (K. Joh.), Kyrkbyn, Åsen, Hormundsvalla (1924 B. Hederén, G. Sam.), Södra Brända (1924 B. Hederén), Gullbrända, Mornäs, Höknäs, Fiskarheden, Norra Brända, Västra Långstrand, Millarsätra, Östra Sälen, Baggbäcken, Övre Källfjällets fäbodar, Granfjällssätra, Gräsheden, Sörsjön, Norrsjön (G. Sam.) och Fulunäs (G. Sam., 1913 O. Vesterlund); Särna: mellan Husvallgölen och Långbrosätra, söder om kyrkan (1882 K. P. Hägerström), Särnabyn (1905 A. Björk, G. Sam.) och Älvros (G. Sam.).

H. micanticeps Joh. & Sam. var. *desciscens* Joh. & Sam. n. var. — (1882: K. P. Hägerström).

A forma primaria differt foliis caulinis paucioribus (vulgo 4—6) brevioribus obtusiusculis, inferioribus obtusis basi angustiore cuneata, squamis involucri praesertim exterioribus magis obtusis, usque rotundato-obtusis, stylis fuscohispidulis sat obscuris.

Stjälkbladen, av vilka vanligen de två nedersta äro skaftade, ha sin största bredd längre från basen än hos huvudformen, spetsdelen är kortare och trubbigare. Bladtänderna äro något större, stundom med konkava mellankanter. De vegetativa delarna erinra mycket om *H. hepaticiforme* Joh. & Sam., men holkarna avvika endast obetydligt från dem hos huvudformen.

Lima: Skålmo (1882 K. P. Hägerström) och Bu; Transtrand: Vörderås, Resjövallen, Borheden, Fiskarheden (G. Sam.), Kyrkbyn (G. Sam., 1924 B. Hederén), Södra Brända, Källan (1924 B. Hederén) och Hemfjället (K. Joh., 1908 G. Sam.). Även Norge, Hedmarks fylke: Stöa i Tryssil (G. Sam.).

H. mixopolium Dahlst. — (1907: G. Samuelsson).

Dahlst. Bidr. III. — Dahlst. Herb. Hier. Scand. X: 89 etc.

Stora Skedvi: Forsbo, Rasjöbo och Ingarvshyttan; Malingsbo: Malingsbo bruk (G. Sam.); Grangärde: Grängesberg

(1917 K. Stéenhoff); Gagnef: Tansväggarna; Siljansnäs: Fårberg (G. Sam.).

H. orariiforme Dahlst. — 1902: Johansson (1901: K. Johansson).

K. Joh. Archier. inom Dal. siluromr. — Dahlst. Herb. Hier. Sc. X: 56 etc.

Orsa: Kyrkbyn (1909 A. Björk) och Åberga (1903 A. Björk, K. Joh.); Särna: Särnstugan, Särnabyn och Brossön i Särnasjön; Idre: Mörtnäset, Storbo och Flötningen (G. Sam.).

H. perlatescens Dahlst. — 1902: Johansson (1898: K. Johansson).

K. Joh. Archier inom Dal. siluromr.

Hedemora: Norrhyttan; Stora Skedvi: Bispbergshyttan, Lövåsen och Nyberget (G. Sam.); Säter: Säters dal (1907 A. Skånberg); Vika: Ängsberg; Bjursås: Stängseln, Kvarntäkt, Holen, Rexbo och Sörskog; Leksand: Sätra; Rättvik: Nittsjö, Backa, Västbjörka, Röjeråsen (G. Sam.) och Utby; Boda: Västanå, Lenåsen och Silverberget (K. Joh.); Ore: Arvet; Orsa: Täktsberg (G. Sam.) samt mellan Stackmora och Orsbleck (K. Joh.); Vänjan: Johannisholm och Kyrkbyn; Älvdalen: Skärklitt och Ribbåsen; Floda: Säljebodarna; Malung: Öje (G. Sam.) och Kvillselen (1916 J. W. Håkanson).

H. perlongum Dahlst. — (1908: G. Samuelsson).

H. levigatum Willd. subsp. perlongum Dahlst. apud Zahn in Pflanzenr. IV: 280 p. 887. — Dahlst. Herb. Hier. Sc. XV: 98.

Sundborn: Rostberg; Säter: Karlsgårdarna; Vänjan: Johannisholm (G. Sam.).

H. poliocarenum Dahlst. — (1910: G. Samuelsson).

Dahlst. Herb. Hier. Sc. XXI: 63.

Ab *H. irrugante* K. Joh. multis notis distinctum. Folia caulina angustiora sensim decrescentia in bracteas ± numerosas abeuntia; involucra sat dense et aequaliter floccosa glandulis tenuibus densiusculis obtecta + parce pilosa (— subepilosa); squamae triangulares marginibus valde latis laete virescentes etc.

Hedemora: Vikmanshyttan; Stora Skedvi: Rasjöbo (G. Sam.).

H. poliocranum Dahlst. — 1902: Johansson (1900: K. Johansson).

K. Joh. Archier. inom Dal. siluromr.

Ludvika: nära stationen (1906 P. A. Larsson); Orsa: nordväst om Kyrkbyn (K. Joh.) och Vångsgärde; Mora: Bergkarlås, Risa, Vattnäs, Vika och Åmberg (G. Sam.).

H. quasilliferum Joh. & Sam. n. sp. — (1910: G. Samuelsson).

Caulis vulgo 40—60 cm altus 5—10-folius subobscure virescens, inferne ± atropurpureus, totus scabrescens, sparsim — densiuscule stellatus, infra medium ± dense pilosus, superne pilis brevioribus raris obsitus. *Folia* firma crassiuscula obscure viridia, subtus pallidiora et leviter glaucescentia, supra rare, subtus sparsim et breviuscule pilosa, marginibus breviter ciliata et pilis abortivis scaberula; superiora saepe leviter stellata; infima 1—2 prope basin caulis affixa breviter petiolata ovali-lanceolata — lanceolata obtusiuscula aequaliter denticulata; inferiora anguste lanceolata subacuta in petiolum brevissimum late alatum sensim angustata; intermedia et superiora sessilia prope basin latiora ceterum ± lanceolata acuta dentibus parvis — mediocribus patentibus subrectis paucis denticulisque frequentioribus dentata; summa cito decrescentia subintegerrima — linearia. Inflorescentia paniculata ramis patentibus acladium 2—5(—10) mm longum valde superantibus. Pedicelli canotomentosi pilis albis + crispulis sparsis — sat densis obsiti. Involucra crassa brevia fere semiglobosa c:a 9 mm longa atroviridia, superiore parte magis diluta et subvariegata, pilis longiusculis maxima parte albidis densis vestita, glandulis brevissimis luteolis sparsis — densis punctillata, efloccosa. Squamae latae, exteriores totae obscurae ovato-oblongae rotundato-obtusae, superiores a basi latiore ± lanceolatae obtusae, interiores marginibus latis dilutis vel albidis apice obscuriore ± olivaceo. *Calathium* luteum parvum, circ. 25 mm latum. Stylus luteus.

Skild från *H. semiglobosum* Stenstr. genom mörkare,

glesare blad med mer framåtriktade tänder, kortare akladium, mycket tätare holkbeklädnad, bredare holkfjäll, av vilka de inre ha breda ljusgröna eller vitaktiga kanter vid sin mitt, men mörkare, något olivgrön spets.

Norrbärke: Flatenberg, ett större bestånd vid järnvägen (G. Sam.).

H. rectiforme Joh. & Sam. n. sp. — (1918: G. Samuelsson).

Caulis vulgo 30—40 cm altus flexuosus ± gracilis 6—10-folius, supra medium saepe ramosus, totus scaberulus, inferne brunnescens pilis albidis crispulis sparsis — densis obtectus, de cetero virescens sparsim — densiuscule stellatus. *Folia* viridia subglaucescentia indumento brevi et raro instructa, marginibus breviter ciliata et scabra, superiora leviter stellulata; basalia florum tempore pauca (interdum emarcida) in petiolo et costa ± violascentia, extimum obovate — lingulate oblongum, intimum oboblongum — lanceolatum obtusiusculum subintegerrimum; caulina sat aequaliter decrescentia, inferiora 1—2 breviter petiolata ± lanceolata acuta denticulis valde patentibus paucidenticulata, intermedia lanceolata — sublinearia paulatim in apicem longum acutum attenuata, dentibus subraris sat parvis angustis + unguiculatis munita, suprema linearia subintegerrima in bracteas abeuntia. *Inflorescentia* laxe corymboso-paniculata (vel parva simplex) ramis (partim folioliferis) et pedicellis patentibus strictis — leviter curvatis; pedicelli floccis albido-tomentosi eglandulosi epilosi; acladium 0,4—2 cm longum raro pilis solitariis obsitus. *Involucra* atroviridia crassiuscula, circ. 10—11 mm longa, basi sat truncata, glandulis gracilibus minutis — longiusculis mixtis sparsis — densiusculis et pilis subgracilibus brevibus — mediocribus apice albidis raris — sparsis obtecta, ima basi circa apicem pedicelli minute albido-floccosa de cetero efloccosa vel in squamis extimis parce stellata. Squamae latae, intermediae 1,5—2 mm, pleraeque triangulares obtusae apice vulgo brevissime

subcomatae, nonnullae intimae saepe subito acuminatae, superiores marginibus + latis subnitidis sordide virescentes. *Calathium* pulchre luteum radians usque 40 mm latum. Stylus luteus.

Skild från *H. rectum* Dahlst. genom spensligare, flerböjd stjälk, mer utstående grenar och skaft, bredare blad, mer hastigt avtagande, nästan från basen avsmalnande stjälkblad samt genom fjällens breda dunkelgröna kanter. Till holkbeklädnaden liknande *H. diminutiforme* K. Joh., men stjälkbladen nå högre upp på stjälken, ha betydligt smalare bas, något vassare tandning etc.

Idre: Idrebyn, äng nära färjstället samt i skogskanten i byns nordligaste del (G. Sam.).

H. rigidum Hartm. — 1902: Johansson (1900: K. Johansson).

Hartm. Skand. Fl. ed. 1. — Dahlst. Bidr. III. — Fries, Herb. Norm. V: 6. — Lindeb. Hier. Sc. exs. n. 76. — Dahlst. Herb. Hier. Sc. V: 77.

Orsa: Kyrkbyn (K. Joh.).

H. roboratum Joh. & Sam. n. sp. — (1898: K. Johansson).

Ab *H. irrugante* K. Joh. his notis distinguendum. Caulis robustior, parcius pilosus; folia caulina pauciora (saepissime 4 vel 5) supra medium caulis abrupte decrescentia et in bracteas paucas abeuntia, angustiora, dentibus raris parvis parum curvatis instructa; pedicelli crassiores et longiores; involucra densius pilosa et glandulosa, squamae superiores obscuriores.

Sparsifolium-artad form, avvikande från *H. irrugans* i synnerhet genom grov, ehuru ej särdeles högväxt stjälk, smalare, mycket grunt och tämligen glest tandade blad samt tätare beklädnad på holkarna, än mer hår, än mer glandler.

Orsa: mellan Stackmora och Orsbleck (K. Joh.), Kyrkbyn (1903 A. Björk).

H. semiglobosum Stenstr. — 1902: Johansson (1898: K. Johansson).

Stenstr. Värml. Archier. — K. Joh. Archier. inom Dal. siluromr. — Dahlst. Hier. exs. III: 66 & Herb. Hier. Scand. X: 83 etc.

Säter: Ytter-Heden (G. Sam.); Kopparberg: Grycksbo, Källslätten (1904 J. E. Palmér) och Rogsbyn; Svärdsjö: Vintjärn; Ludvika: Dagkarlsbo, Gonäs och Brunnsvik; Grangärde: Saxberget, Södra Uvberget, Nyhammar och Bredberget; Säfsnäs: Norra Kvarnberget; Gagnef: Djurmo klack (G. Sam.); Bjursås: Lustebo (K. Joh.), prästgården (1912 O. Vest.), Stängseln, Bodarna, Kvarntäkt, Holen, nära kyrkan, Rexbo och Sörskog; Leksand: Sätra, Kullsbjörken och Ljusbodarna (G. Sam.); Rättvik: Lerdal, Blecket (K. Joh.), Sätra (K. Joh., G. Sam.), Dådran vid Åsen och Tyskbergsklövet (1900 G. Hellsing), Nittsjö, Backa, Vikarbyn, Västbjörka, Rörjeråsen, Karl-Tövåsens fäbodar och Östbjörka; Boda: Lenåsen, Gulleråsen (G. Sam.), Ovanmyra (K. Joh., G. Sam.), Västanå, Silverberget och Osmundsberget (K. Joh.); Ore: Sunnanhed, Östanvik, Arvet, Furudals bruk och Årteråsen; Orsa: Åskåsen, Skattungbyn, Täktsberg och Untorp; Sollerö: Borrberg (G. Sam.) och Haraldsarvets kronopark vid Djupsjön (1914 O. Vest.); Mora: Garsås, Risa och Åmberg; Vänjan: Johannisholm, Tibergets fäbodar (G. Sam.), Finnbodarna (1916) och Myckelåsen (1915 o. 1919 O. Vest.); Älvdalen: Skärklitts fäbodar (1904 J. E. Palmér) och Hykjeberget (1912 O. Vest.); Floda: Flen, Säljebodarna och Kläberget; Nås: Närsen, Lindesnäs, Skansbacken och Gräsbergsbodarna; Äppelbo: Brindberget; Malung: Tyngsjö, Anonbergets fäbodar, Öje, Lyberget, Råberget (G. Sam.) och Mo-Myckelberg (1916 J. W. Håkanson, G. Sam.); Lima: Backholn; Transtrand: Gullbrända, Mornäs (G. Sam.) och Källan (1924 B. Hederén, G. Sam.).

H. solocinum K. Joh. n. comb. — 1902: Johansson (1901: K. Johansson).

H. trichocaulon Dahlst. var. solocinum K. Joh. Archier. inom Dal. Silurområ.

Hedemora: Tjärnan; Säter: Nedre Stubbersbo och Tingsvallen; Svärdsjö: Borgärde och Svartnäs; Enviken: Ytter-Tänger; Ludvika: Brunnsvik (G. Sam.); Grangärde: Nyhammar och Bredberget (K. Joh.); Gagnef: Gråda; Bjursås: Bodarna, Kvarntäkt och Holen; Siljansnäs: Björken; Leksand: Åsleda, Kullsbjörken, Ljusbodarna (G. Sam.) och Noret (O. Vesterlund); Rättvik: Lerdal (K. Joh.), Nittsjö, Sätra, Backa, Glisstjärna och Östbjörka (G. Sam.); Boda: mellan Ovanmyra och Lenåsen (K. Joh.), Ovanmyra och Lenåsen; Orsa: Skattungbyn (G. Sam.) och Kyrkbyn (1909 A. Björk); Älvdalen: Björnberg (1912), Hållstugan (1918 O. Vesterlund) och Åsen (G. Sam., 1918 O. Vesterlund); Floda: Floberget; Nås: Skansbacken (G. Sam.).

H. subcaesariatum (Zahn). — 1902: Johansson (1881: C. Indebetou).

H. levigatum Willd. subsp. subcaesariatum Zahn in Pflanzenr. IV: 280 p. 875. — H. caesariatum K. Joh. Archier. inom Dal. silurom. — Dahlst. Herb. Hier. Scand. XIV: 83.

Boda: Osmundsberget (1881 C. Indebetou, 1901 K. Joh., 1915 G. Skottsberg).

H. subintegrum (Stenstr.) n. comb. — (1922: G. Samuelsson).

H. sparsifolium Lindeb. var. subintegrum Stenstr. Värml. Arch. p. 67 (sensu lat.).

Denna namnkombination omfattar också en del av det material, som STENSTRÖM (l. c., p. 65) hänfört till huvudformen av *H. sparsifolium* Lbg.

Idre: Västanå (G. Sam.).

Semidovrensia.

H. amorphophyllum Dahlst. — (1918: G. Samuelsson).

K. Joh. Ant. fr. Hieracieexk. — Dahlst. Herb. Hier. Scand. XII: 91 etc.

Idre: Olån i björkskog (G. Sam.).

[ZAHN (Pflanzenr. IV: 280, p. 290 & 808) fördelar de i DAHLSTEDTS exsickat förekommande exemplaren på två subspecies med vitt skilda platser i systemet. Men härvid uppger han den ena formen vara hemmahörande i Jämtland, medan det citerade exsickatexemplaret är insamlat i Härjedalen. Om en uppdelning skulle ske, torde det snarare vara exemplaren från Ångermanland, som kunde frånskiljas.]

H. idrense Joh. & Sam. n. sp. — (1906: G. Samuelsson).

Caulis vulgo 35—55 cm. altus gracilescens 2—3-folius, inferne sparsim longipilosus, circa medium sparsim stellatus epilosus vel pilis brevioribus ± raris obsitus, superne densiuscule stellatus, maxima parte sat intense virescens, inferne vulgo purpureo-violascens. *Folia* subtenuia sublaete viridia leviter lutescentia, interdum violascentia, supra subglabra — glaberrima, subtus rare — sparsim, in nervo dorsali et in petiolo densiuscule pilosa, caulina insuper in

pagina inferiore ± stellata; rosularia sat pauca, fol. extimum rotundato-ellipticum basi rotundata; intermedia late ovato-elliptica obtusa — subobtusa dentibus brevibus sat longe distantibus parum patentibus ± serratim dentata, basi obtusa saepe cuneato-truncata brevissime in petiolum decurrente, intimum ovali-ovatum — ovato-oblongum obtusum — subacutum basi breviter cuneata ± decurrente, caulinum inferius ± longe petiolatum ovatum — ovato-oblongum obtusiusculum — breviter acutum dentibus proversis anguste deltaeformibus ± remotis dentatum, basi cuneatim in petiolum anguste alatum canaliculatum ± subamplectentem decurrente; proximum ± anguste ovali-ovatum subacutum — acutum sessile vel basi in petiolum brevem late alatum cito contractum; summum sessile parvum prope basin leviter pauci-dentatum vel denticulatum. *Inflorescentia* ± oligocephala subsimplex vel late et irregulariter paniculata ramis sat remotis substrictis parum patentibus acladium vulgo 1 (rarius 2—3) cm. longum + longe superantibus. Pedicelli graciles cano-tomentosi glandulis obscuris ± sparsis vulgo etiam pilis solitariis obsiti. Involucra atro-viridia vel atro-olivacea parva subcylindrica 9—10 mm. longa basi subtruncata, glandulis nigris brevibus et longis mixtis sparsis — densiusculis pilisque longis + crassis obscuris apice canescentibus sparsis — sat densis obtecta, infra medium floccis leviter canescentia. Squamae latiusculae obtusae — subtruncatae, exteriores floccis sparsis, margines versus + densis obtectae, superiores inaequilongae parce stellatae — nudae, omnes apice breviter et ± inconspicue comatae. *Calathium* luteum 32—37 mm. latum radians sat rariflorum. Ligulae apice glabrae. Stylus fusco-hispidulus.

Skild från *H. capituliferum* Dahlst. genom avrundad bas hos de yttre rosettbladen, gles hårighet och gles, framåtriktad och jämn tandning hos alla bladen, mer åtskilda, raka och upprätta korgskaft samt i allmänhet mindre sammandragen inflorescens, bredare holkfjäll och mörkare stift.

Idre: Ulandshögen och Nipfjället nära Brynjesvallen i björk- och granlundar (G. Sam.).

H. sublestum Joh. & Sam. n. sp. — (1917: K. Johansson & G. Samuelsson).

Caulis vulgo 35—50 cm. altus gracilis 1—3-folius, infra medium sparsim — densiuscule molliter pilosus, superne epilosus dense stellatus — ± tomentellus. *Folia* laete virescentia subglaucescentia, supra sparsim vel sat rare, subtus sparsim pilosa, folia caulina superiora parce stellata; rosularia pauca, saepius 2—3, exteriora ± late ovato-elliptica — elliptica obtusa dentibus parvis obtusis proversis + serratim dentata basi cuneato-truncata; intimum ovali-ellipticum — ovali-oblongum obtusum, dentibus sat distantibus parvis deltaeformibus aequaliter dentatum vel denticulatum, basi ± cuneata in petiolum late sed breviter decurrente; caulina leviter carinata, infimum ovato-oblongum — ovato-lanceolatum obtusiusculum leviter paucidentatum (raro dentibus paucis longioribus instructum), basi sensim in petiolum angustum 2—3 cm. longum villosum canaliculatum subamplectentem angustata; superiora breviter petiolata — sessilia ± lanceolata pauci-denticulata in apicem integerrimum obtusulum — subacutum attenuata. *Inflorescentia* vulgo parva contracta ramis et pedicellis approximatis vel apice umbellatim congestis acladium 2—3 cm. longum aequantibus. Pedicelli cano-tomentosi sub involucro albidi glandulis minutis solitariis interdum obsiti. *Involucra* cano-virescentia 10,5—12 mm. longa et 4,5—5 mm. lata basi rotundata, glandulis parvis densiusculis pilisque brevius-culis subobscuris raris — sparsis (vel solitariis) obtecta, ima basi cano-tomentosa, de cetero infra medium subdense, supra medium ± sparsim — rare stellata. Squamae sat paucae, exteriores angustae lineares obtusulae, intermediae + triangulares, superiores latiusculae triangulariter lanceolati-formes inaequilongae obtusulae, intimae paucae vulgo ± acutae efloccosae late virescenti-marginatae apicem versus obscuriores saepe leviter piceatae — purpurascentes. *Cala-*

thium obscure luteum sat rariflorum. Ligulae interiores breviter subciliatae. Stylus livescens.

Denna form har någon likhet med *H. glaucellum* Lbg., men har endast svagt blågrön färgton; de vegetativa delarna äga betydligt tätare beklädnad, bladen äro bredare med tämligen hastigt avsmalnande bas, holkskaften vitgrå av ludd men nästan utan glandler.

Transtrand: Hemfjället på ett hygge ovan Bompasätern (K. Joh., G. Sam.).

f. *gelatum* Joh. & Sam. — (1908: G. Samuelsson).

Foliis caulinis acutiusculis, crebrius et argutius serratodentatis, squamis involucri plerisque valde obtusis, apice ± comatis a forma primaria differt.

Enstaka holkfjäll kunna i spetsen vara tvärhuggna och småtandade såsom hos många andra i alpina regionen växande arter.

Transtrand: Hemfjället ovan skogsgränsen (G. Sam.).

H. praefarinosum Joh. & Sam. n. sp. — (1922: G. Samuelsson).

Ab *H. sublesto* hic descripto sequentibus notis diversum. Caulis fere epilosus, infra medium stellatus, superne tomentellus — albido-tomentosus; folia caulina vulgo 1—2, latiora acuminata argute dentata, subtus sparsim — dense floccosa, petiolo brevi et late alato; involucra parcius glandulifera, dense et minute floccosa, squamae superiores exteriores in dorso fere usque ad apicem sparsim vel densius flocciferae, omnes perspicue acuminatae.

Skild från *H. sublestum* i synnerhet genom sin rika luddbeklädnad och de vasst tillspetsade långfjällen. Stjälkbladen erinra genom sina korta och breda skaft mer om de egentliga *Dovrensia.*

Idre: Hösthån i örtrik blandskog (G. Sam.).

Dovrensia.

H. diversicolor Joh. & Sam. n. sp. — (1859: P. Olsson).

Caulis vulgo 40—60 cm. altus sat. gracilis, inferne (interdum usque ad medium) intense purpureo-violascens, totus epilosus, superne leviter — sparsim stellatus. *Folia* laete glaucescenti-viridia marginibus sparsim ciliata; plurima utrinque glaberrima subtus sparsim stellata; infima subtus subglabra in nervo dorsali et in petiolo sparsim pilosa; basalia florum tempore emarcida, rarius 1—2 persistentia ovali-oblonga obtusiuscula, basi in petiolum angustum decurrente, dentibus distantibus serratim denticulata; caulina vulgo 5—7, infimum anguste petiolatum; inferiora lanceolata subacuta in petiolum alatum ± amplectentem sensim angustata, cetera sessilia acuta basi auriculata amplectente; intermedia ± oblongo-lanceolata infra medium angustata, denticulis valde patentibus raris munita; superiora ovato-oblonga — ovato-lanceolata dentibus parum patentibus crebrius denticulata; suprema parva ± lanceolata integerrima basi saepe rotundata. *Inflorescentia* sat parva paniculata ± indeterminata ramis leviter patentibus parum curvatis acladium 0,1—2 cm. longum superantibus. Pedicelli graciles fere epilosi et eglandulosi floccis minutis canescentes — albescentes. *Involucra* fusco-atra floccis leviter canescentia subcylindrica 11—12 mm. longa et 4—5 mm. lata basi rotundata, glandulis breviusculis cerinis sat densis pilisque sat longis tertia vel dimidia parte canescentibus solitariis raris obtecti, supra medium rare — sparsim, infra medium densiuscule vel in marginibus squamarum breviorum dense stellata. Squamae latae obtusae (v. intimae paucae interdum breviter acuminatae) apice leviter comatae, exteriores triangulari-lineares, ceterae triangulari-lanceolatae marginibus concoloribus. *Calathium* dilute luteum c:a 35 mm. latum valde radians. Ligulae parce ciliatae. Stylus obscurus.

Utmärkt genom spenslig växt, ljust blågrön färg, kal stjälk, cilierade, på båda sidor kala blad (utom de nedersta),

ganska mörka, glandulösa, obetydligt håriga holkar, vitaktiga, n. hår- och glandelfria korgskaft, ljusa och glesblommiga kalatier.

Idre: Grövelån nedanför Huskläppen (G. Sam.), Lövåsen (1859 P. Olsson, G. Sam.).

H. fabridens Joh. & Sam. n. sp. — (1918: G. Samuelsson).

Caulis vulgo 35—55 cm. altus sat gracilis flexuosus obscure virescens, inferne atro-purpureus, totus glaber (raro infra medium parce piliferus), supra medium rare — sparsim stellatus. *Folia* obscure prasino-viridia ± hepatico-maculata, utrinque efloccosa et glaberrima vel infima subglabra, marginibus sparsim ciliata, in nervo dorsali et in petiolo rare — sparsim pilosa; basalia cito marcescentia vel saepe 1—3 persistentia ovato-elliptica — oblonga rotundato-obtusa leviter denticulata basi late decurrente; caulina vulgo 3—5; infimum oblongum v. rhombeo-oblongum obtusiusculum — obtusum in petiolum angustum — latum amplectentem angustatum; intermedium a basi ± rectangulari amplectente ovato-oblongum — ovato-lanceolatum obtusiusculum — subacutum; superiora sessilia oblonga v. ± oboblonga subacuta basi leviter amplectente; summum lanceolatum — lineare basi angustata; inferiora et intermedia dentibus deltaeformibus patentibus — patentissimis denticulisque interpositis crebre et saepe sat grosse duplodentata, superiora minute serrato-denticulata. *Inflorescentia* oligocephala paniculata ramis et pedicellis gracilibus leviter curvatis — strictis. Acladium 0,5—2 cm. longum et pedicelli cano-tomentosi glandulis parvis sat densis interdum etiam pilis solitariis obtecti. *Involucra* fusco-viridia floccis obscure canescentia, 10—11 mm. longa et 4,5—5 mm. lata, tubo ovato v. conico-ovato basi truncata, glandulis ± cerinis brevibus et mediocribus densis pilisque mediocribus — longiusculis subobscuris solitariis — raris obtecta. Squamae exteriores ± angustae sublineares obtusulae — subacutae, superiores sat latae triangulari-lanceolatae obtusae — ob-

tusiusculae apice parum comatae, omnes floccis densiusculis aequaliter distributis vel marginibus paullo frequentioribus obtectae. *Calathium* luteum 30—35 mm. latum radians. Ligulae breviter ciliatae. Stylus obscurus.

Utmärkt genom kal stjälk (dock stundom glest hårig nedtill), n. kala, tämligen breda, fläckiga blad med egendomlig, något grov tandning och hos de mellersta helomfattande bas, små, huvudsakligen glandelhåriga, genom ludd svartgrå holkar.

Idre: Grövelsjöhögda i björkskog ovan Grövelsjöns sydända och vid dess mitt (G. Sam.).

H. leiophyton Dahlst. — 1918: Dahlstedt (1918: G. Samuelsson).

Dahlst. Herb. Hier. Scand. IV: 73, IX: 80—82 etc. & Hier. exs. III: 85, 86 (H. glaberrimum). — H. juranum Fr. subsp. leiophyton Dahlst. apud Zahn, Pflanzenr. IV: 280 p. 785.

Habituellt lik *H. diversicolor*, lika spenslig, men med ännu finare korgskaft och smärre holkar, mer gråaktig inflorescens utan skarp kontrast mellan holkarnas och skaftens färg. Lättast skild genom de hårlösa holkarna och de glandelrika skaften.

Idre: Olån i björkskog (G. Sam.).

H. plicatum Lindeb. — (1906: G. Samuelsson).

Blytt, Norges Fl. II p. 45. — Hartm. Skand. Fl. ed. 11. — Omang in Blytt, Haandbog i Norges Fl. — Lindeb. Hier. Scand. exs. n. 86. - Dahlst. Hier. exs. I: 97.

Äppelbo: Brindberget; Malung: Tyngsjö, Lisskogsåsen, Anonbergets fäbodar, Hole, Mo-Myckelberg och Lyåns fäbodar; Transtrand: Fulunäs; Särna: Heden (G. Sam.).

H. polyauxes Joh. & Sam. n. sp. — (1917: K. Johansson & G. Samuelsson).

Caulis sat elatus (usque 80 cm.) et crassiusculus saepe ramosus, infra medium sparsim (v. densiuscule) pilosus, supra medium parce stellatus pilis breviusculis ± raris glandulisque solitariis obsitus. *Folia* sat tenuia laete prasino-

viridia, subtus glauco-caesia, supra glabra v. inferiora parce pilifera, subtus rare — sparsim pilosa, caulina superiora subtus leviter stellata; basalia 1—2 saepe persistentia; exterius obovatum — ellipticum, interius obovate — ovaliter oblongum obtusiusculum, ambo aequaliter denticulata; caulina 5—8 sensim decrescentia, infimum oblongum — lanceolatum obtusiusculum basi angustata in petiolum alatum + amplectentem angustata; proximum oblongo-lanceolatum — lanceolatum + acutum sessile v. late petiolatum; intermedia elongate lanceolata, omnia acuta basi amplectente, dentibus acutis sat angustis patentibus — proversis dentata v. serrato-dentata, praesertim superiora undulata v. prope basin plicata; suprema a basi latiore lanceolato-linearia. *Inflorescentia* paniculata sat angusta indeterminata ramis superioribus brevibus leviter patentibus et curvatis acladium breve (0,2—1 cm.) vulgo aequantibus. Pedicelli breves — brevissimi cano-tomentosi sat dense glandulosi. *Involucra* crassiuscula subatra floccis paullulum canescentia, 10—11 (—12) mm. longa et circ. 5 mm. lata, tubo cylindrico basi rotundato-turbinata, glandulis + obscuris breviusculis — mediocribus densis obtecta. Squamae subangustae sublineares obtusae, floccis raris — sparsis sat aequaliter adspersae, apice vix comatae, exteriores nigrescentes, superiores sat obscurae marginibus fere concoloribus. *Calathium* laete luteum circ. 35 mm. latum. Ligulae apice subglabrae — glabrae. Stylus obscurus.

Denna art utmärker sig genom hårig, vanl. högväxt stjälk, långsträckta, ljusa, undertill mer blågrå och gleshåriga, på översidan kala stjälkblad, de övre vågiga eller vid basen veckade; smal inflorescens med korta grenar och ännu kortare skaft; svartaktiga, tämligen tjocka holkar med rundat snurrlik bas och tät glandelbeklädnad; ej fullt medelbreda, trubbiga, glest till strött stjärnhåriga holkfjäll.

Transtrand: Hemfjället ovan Bompasätern (K. Joh., G. Sam.).

H. spiculatiforme Dahlst. — (1896: S. J. Enander).

Dahlst. Herb. Hier. Scand. XII: 95, XIII: 89. — H. carpathicum Bess. subsp. spiculatiforme Dahlst. apud Zahn, Pflanzenr. IV: 280 p. 813.

Idre: Ulandshögen i björk- och granskogar, Lillfjäten (G. Sam.) samt mellan Löskjesvallen och Storfjäten (1896 S. J. Enander). Utom området funnen vid Glöte i Härjedalen (S. J. Enander och M. Östman).

H. trechnophorum Joh. & Sam. n. sp. — (1918: G. Samuelsson).

Caulis 40—65 cm. altus crassitudine mediocri inferne obscure purpureo-violascens, infra medium pilis longis — breviusculis sparsim pilosus parce stellatus, supra medium rare pilosus sparsim stellatus. *Folia* obscure prasino-viridia, supra rare pilifera (inferiora) vel glabrescentia (cetera), subtus sparsim pilosa, in nervo dorsali et in petiolo paullo densius pilosa, superiora in pagina inferiore sparsim stellata; basalia florum tempore emarcida vel 1—2 persistentia ob-ovate — ovaliter oblonga obtusiuscula fere integerrima basi angustata et decurrente; caulina 3—4, infimum ± lanceolatum subacutum — acutum basi in petiolum subamplectentem + angustum attenuata, leviter denticulatum; intermedia sessilia anguste oblonga — lanceolata acuta infra medium paullum angustata basi semiamplectente, denticulis vel dentibus parvis subraris intermarginibusque concavis instructa; suprema + lanceolata — linearia leviter denticulata basi cito angustata v. rotundata vix amplectente. *Inflorescentia* indeterminata paniculata valde laxa ramis distantibus longis erecto-patentibus acladium 1—4 cm. longum paullo superantibus. Pedicelli longi crassiusculi cano-tomentosi pilis longis raris — sparsis glandulisque minutis solitariis obsiti. *Involucra* obscure cano-viridia apice laete olivascentia, 11—12 mm. longa et 6—6,5 mm. lata, basi sat truncata, pilis longis robustis dimidia parte albescentibus sparsis — densiusculis glandulisque perbrevibus raris — sparsis obtecta, praesertim infra medium sparsim stellata. Squamae valde latae obtusae triangulariter lanceolatiformes apice breviter

comatae, exteriores et intermediae in dorso sparsim, margines versus densiuscule stellatae, superiores exteriores olivascentes rare — sparsim stellatae, interiores subnudae marginibus nitescentibus valde latis instructae. *Calathium* luteum circ. 35 mm. latum. Ligulae breviter ciliatae. Stylus sordide lutescens.

Skild från *H. dovrense* Fr. (Lindeb. Hier. exs. n. 39) genom smalare och spetsigare blad med glesare och grundare tandning, glesare korgställning, längre holkar med glesare glandler men talrikare stjärnhår. Bladen äro ofta helt obetydligt omfattande som hos *semidovrensia*.

Idre: Olån i björkskog (G. Sam.).

Prenanthea.

Hithörande former äro insamlade på flera ställen ända ned till Grängesberg, men på grund av ofullständigt material är ingen säkert bestämbar.

Foliosa.

H. aidnocephalum Dahlst. — (1908: G. Samuelsson).

H. aestivum Fr. subsp. aidnocephalum Dahlst. apud Zahn in Pflanzenr. IV: 280 p. 923. — Dahlst. Herb. Hier. Scand. XXII: 88.

Malung: Öje, sparsamt (G. Sam.).

H. angustum Lindeb. var. *floccosius* Joh. & Sam. n. var. — (1918: G. Samuelsson).

Foliis subtus multo pallidioribus, superioribus sparsim — densius floccosis, squamis involucri superioribus apice pilosulis vel comatis a forma primaria devians.

Idre: Idrebyn i björkskog (G. Sam., 1922 E. Bergström).

H. crocatifrons Joh. & Sam. n. sp. — (1917: G. Samuelsson).

Caulis elatus 50—80, rarius usque 100 cm. altus, firmus rigidus durus 20—40-folius sordide virescens, inferiore parte + purpurascens vel maculatus, infra medium sparsim — densiuscule pilosus rare — sparsim stellatus, de cetero pilis abortivis + scaberulus. *Folia* firma obscure glaucescenti-

viridia subtus pallide glauco-caesia, infima cito marcescentia utrinque sparsim pilosa, intermedia supra glabra parce stellata, subtus rare pilosa parce — sparsim stellata, marginibus scabra, suprema epilosa in utraque pagina sat dense stellata; infima + late lingulato-oblonga obtusa integerrima basi in petiolum late alatum sensim angustata, cetera sessilia basi subamplectentia, inferiora oblongo-lanceolata obtusiuscula — subacuta leviter denticulata, intermedia oblonga — ovato-oblonga acuta dentibus parvis proversis sat argute dentata basi rotundata — truncata, superiora numerosa sensim decrescentia in bracteas abeuntia ovato-oblonga — ovata v. triangulari-ovata acuta et subrare serrato-dentata. *Inflorescentia* polycephala + indeterminata corymboso-paniculata ramis folioliferis ex axillis foliorum superiorum provenientibus, superiore parte vulgo conspicue umbellata. Acladium 1,5—2 cm. longum, pedicelli dense cano-tomentosi pilis brevissimis abortivis + dense obsiti. *Involucra* fere nigra 11—12 mm. longa et 6—7 mm. lata, tubo conico basi truncata, glandulis brevibus gracilibus nigris ex parte subadpressis sparsis — densiusculis saepe etiam pilis brevibus obscuris solitariis obtecta, floccis raris — sparsis v. infra medium paulo crebrioribus praesertim in dorso squamarum adspersa. Squamae obtusae, exteriores subangustae lineares, ceterae latae subtriangulari-lanceolatae apice subnudae marginibus latis nudis vix dilutae. *Calathium* luteum 35—40 mm. latum. Stylus leviter livescens v. ochraceus.

Skild från *H. crocatum* Fr. genom bladformen och kortare holkar, vilka äro försedda med kortare glandler samt m. l. m. talrika fina stjärnhår.

Rättvik: Vikarbyn på ett par ställen (G. Sam.).

Var. **buënse** Joh. & Sam. n. var. — (1908: G. Samuelsson).

A forma primaria differt foliis colore laetioribus subprasinis, squamis involucri interioribus late et dilute virescenti-marginatis.

Lima: Bu, vid vägkant (K. Joh., G. Sam., 1918 T. Strömer).

H. crocatum Fr. — 1918: Dahlstedt (1906: G. Samuelsson).

Fries, Symb. p. p. — Lindeb. in Hartm. Sk. Fl. ed. 10 & in Hier. Scand. exs. n. 46.

Älvdalen: Öster-Myckeläng och Åsen; Särna: Särnstugan och Särnabyn; Idre: Lillfjäten och Hällsjön (G. Sam.).

H. euphorbiaceum Joh. & Sam. n. sp. — (1910: G. Samuelsson).

Caulis elatus strictus subgracilis vel mediocris 20—35-folius virescens, inferiore parte leviter lutescens, prope basin + purpurascens totus glaber, usque a basi sparsim — densiuscule stellatus. *Folia* + arcte approximata supra prasino-viridia, subtus intense glauco-caesia, supra rare, subtus sparsim stellata, infima subtus rare et breviuscule pilosa, cetera glabra, inferiora mox emarcida lingulato-lanceolata obtusa — obtusiuscula breviter petiolata minute denticulata; proxima lineari-lanceolata obtusiuscula — subacuta in petiolum + alatum angustata; intermedia basi + rotundata non nimis lata sessilia sublinearia obtusiuscula — breviter acuminata denticulis + patentibus vel dentibus parvis subobtusis aequidistantibus dentata, intermarginibus longis subrectis vel aliquantulum concavis instructa; superiora sensim decrescentia + triangulariter lanceolata — linearia basi rotundata — subcordata pauci-denticulata — integerrima subamplectente. *Inflorescentia* corymbosa simplex vel aliquantulum composita sat angusta ramis patentibus + strictis acladium vulgo 1—3 cm. longum aequantibus. Pedicelli cano-tomentosi epilosi et eglandulosi. *Involucra* e viridi fusco-nigra crassa 10—11 mm. longa basi subtruncata, glandulis brevibus — minutis + inconspicuis subcerinis sparsis — densiusculis pilisque breviusculis sat robustis + cano-cuspidatis raris — sparsis obsita. Squamae latae obtusae, exteriores et intermediae apice levissime subcomatae vel nudae floccis aequaliter distributis parce vel parcissime adspersae, superiores in dorso floccis solitariis stellatae, marginibus latis nudis concoloribus — obscure

olivaceis. *Calathium* lutescens circ. 26 mm. latum. Ligulae apice glabrae. Stylus luteus.

Utmärkt i synnerhet genom de mycket talrika, föga mer än en centimeter breda, ljust glaucescenta bladen samt de mörkt gröngrå holkarna, vilkas glandler äro mycket små och lätt förbisedda. Stjärnhåren växla i antal. Hos ex. från Älvdalen äro de tämligen rikt utströdda över hela holken, medan håren äro betydligt glesare än hos den som huvudform antagna formen från Transtrand.

Älvdalen: Skärklitt; Transtrand: Mornäs och Fiskarheden (G. Sam.).

H. hypochnoodes Dahlst. — (1908: G. Samuelsson).

Dahlst. Medelp. Hier. & Herb. Scand. XIII: 92 etc.

Ore: kyrkoherdeboställets utskog (1911 O. Vesterlund); Älvdalen: Åsen (G. Sam.).

H. pelorum Joh. & Sam. n. sp. — (1912: G. Samuelsson).

Caulis elatus, saepius 70—100 cm. altus, firmus strictus, vulgo 15—20-folius, laevis et glaberrimus vel inferne pilis solitariis obsitus, basi atropurpureus, infra medium parce, superne densius stellatus, apice ± tomentellus — tomentosus. *Folia* subtenuia, supra laete glaucoviridia, subtus pallide glauco-caesia; inferiora sparsim, in nervo dorsali densiuscule pilosa, cetera glabra; intermedia rare, superiora sparsim in utraque pagina stellata; infima florum tempore emarcida petiolata ± lingulato-oblonga obtusa; proxima oblongo-lanceolata subacuta in petiolum latum subamplectentem sensim angustata; intermedia a basi lata subtruncata vel rotundata subamplectente ± lanceolata aequaliter in apicem longum acutum angustata; superiora sat numerosa in bracteas paulatim abeuntia angustiora longa acuta basi rotundata; omnia denticulis minutis patentibus — patentissimis aequaliter et fere inconspicue denticulata, intermarginibus contiguis cincta. *Inflorescentia* sat angusta sed saepe polycephala indeterminata parum composita ramis breviusculis foliis parvis suffultis. Pedicelli albotomentosi epilosi glandulis

minutis suboccultis raris — fere nullis obsiti. *Involucra* mediocria circ. 10 mm. longa basi truncata, atro-virescentia superiore parte magis dilute colorata, glandulis minutis cerinis crebris vel creberrimis obtecta, inferiore parte floccis raris — sparsis praesertim in marginibus squamarum exteriorum obsita. Squamae latitudine mediocres obtusae, extimae lineares et intermediae triangulares apice breviter et ± rare comatae, superiores triangulari-lanceolatae in apicem ± membranaceum subcomatum vel nudum ± obtusum nec nimis latum angustatae, late et dilute marginatae, intimae fere totae virescenti-albidae et nitidae. *Calathium* 30—35 mm. latum. Ligulae apice glabrae. Stylus obscurus.

Till de vegetativa delarna lik *H. crocatum* Fr. men lätt skild genom de betydligt kortare holkarna, vilkas beklädnad utgöres av tätt hopade små gulknappiga glandler samt på de yttersta och mellersta fjällen glesa eller fläckvis strödda stjärnhår företrädesvis i ytterfjällens kanter, men ofta även rätt tydligt på mellanfjällens ryggar. Långfjällen ha ljusa kanter, de innersta äro ofta nästan till hela sin bredd vitgröna och glänsande.

Malingsbo: Källan i en skogskant (G. Sam.).

H. polycomum Dahlst. — 1909: Dahlstedt (1906: G. Samuelsson).

Dahlst. Medelp. Hier. — Dahlst. Hier. exs. IV: 99, 100 & Herb. Hier. Scand. IV: 91 etc.

Älvdalen: Blyberg och Ribbåsen; Transtrand: mellan Hormundsvalla och Fulunäs; Särna: Särnstugan, Särnabyn och Heden; Idre: Idrebyn, Lillfjäten, Foskros och Hällsjön (G. Sam.).

H. umbellatum L. — 1734: Linnaeus (1822: I. G. Clason).

Linnaeus, Spec. Plant. II. — Fries, Symb. p. 177.

Allmän inom så gott som hela landskapet (antecknad från samtliga socknar utom Säfsnäs), främst inom kulturområdena. Åtminstone i närheten av de senare finnes den även i örtrika barrskogar. I fjällens omedelbara närhet är den ej anmärkt.

Litteraturförteckning.

ADLERZ, E. Anteckningar till Hieraciumfloran i Närke. — Bot. Not. 1903.

DAHLSTEDT, H. Bidrag till sydöstra Sveriges Hieracium-flora. III. — Sv. Vet.-Ak. Handl. 26: 3. 1894.

—, Medelpadska Hieracier. — Ark. f. Bot. 9: 2. 1909.

—, (Hieracium i) C. A. M. LINDMAN, Svensk Fanerogamflora. Stockholm 1918.

FRIES, E. Symbolae ad Historiam Hieraciorum. — Nova Acta Reg. Soc. Scient. 13, 14. 1847, 1850.

JOHANSSON, K. Archieraciumfloran i Dalarnes silurområde. — Sv. Vet.-Ak. Bih. 28. III: 7. 1902.

—, Anteckningar från Hieracieexkursioner i Ångermanland och Västerbotten. — Ark. f. Bot. 6: 18. 1907.

JOHANSSON, K. & SAMUELSSON, G., Hieraciumfloran i Västmanland. — Ark. f. Bot. 16: 14. 1920.

— —, Dalarnes Silvaticiformia. — Leipzig 1923.

— —, Dalarnes Vulgatiformia. — Leipzig 1923.

LINDEBERG, C. J., (Hieracium i) BLYTT, Norges Flora. II. Kristiania 1874.

—, (Hieracium i) HARTMAN, Skand. Flora, ed. 10 (1870) och ed. 11 (1879).

LINNAEUS, C., Species Plantarum. Stockholm 1753.

NYMAN, C. F., Conspectus Florae europeae. Örebro 1878—82.

OMANG, S. O. F., Beiträge zur Kenntnis der südnorwegischen Oreadea. — Nyt Mag. f. Naturv. 46. 1908.

—, (Hieracium i) BLYTT-DAHL, Haandbog i Norges Flora. Kristiania 1906.

—, (Hieracium i) OVE DAHL, Botaniske Undersögelser i Helgeland. — Vidensk. Selsk. Skr. 1911 No. 6 och 1914 No. 4. 1912 och 1915.

SAMUELSSON, G., Bidrag till Archieraciumfloran i Säterstrakten. — Ark. f. Bot. 5: 12, 1906.

SEGERSTRÖM, A. L., Ett tillägg till kännedomen om kärlväxtfloran i Västra Västmanlands bergslag. — Sv. Bot. Tidskr. 17. 1923.

STENSTRÖM, K. O. E., Värmländska Archieracier. Upsala 1889.

ZAHN, K. H., (Hieracium i) A. ENGLER, Das Pflanzenreich. IV: 280. Leipzig 1920—1923.

Exsickat.

DAHLSTEDT, H., Hieracia exsiccata.

—, Herbarium Hieraciorum Scandinaviae.

FRIES, E., Herbarium normale.

JOHANSSON, K. & SAMUELSSON, G., Hieracia scandinavica exsiccata.

LINDEBERG, C. J., Hieracia Scandinaviae exsiccata.

Botaniska Notiser 1925, Lund 1925.

Olof Celsius d. ä. och hans fyndortsuppgifter i Flora Uplandica.

Av Otto Gertz.

Den första mera utförliga flora över Uppland, som utkommit i tryck med uppgifter angående växternas fyndorter och utbredning, är som bekant Göran Wahlenbergs Flora Upsaliensis (1820). Som tillägg till denna utgav Myrin 1833—1834 en serie dissertationer: Corollarium Floræ Upsaliensis I—VII, där han meddelade ett antal för Uppsala och dess närmaste omgivning nya växtlokaler. År 1842 erhöll Uppsalaflorans bryologi genom Lindgren viktiga bidrag. Några år senare (1845) lämnade Schagerström i sin Conspectus Vegetationis Uplandicæ ytterligare uppgifter beträffande Upplands flora, särskilt med hänsyn till växternas utbredning, och tre år därefter (1848) Lindeberg nya bidrag i en avhandling, Plantarum Vascularium in regione

Föreliggande avhandling utgör en del av ett större arbete: Olof Celsius d. ä. och Flora Uplandica, vilket år 1919 inlämnades till Svenska Linnésällskapet, men som då, i kristidens svåraste skede, ej kunde i sin helhet publiceras. Den del, som skildrar Celsius som botanist och Linnés samarbete med honom vid utarbetandet av Flora Uplandica, trycktes i något förändrad form i årgången III (1920) av Sällskapets tidskrift. Ovanstående, härstädes publicerade avhandling meddelar Celsii fyndortsuppgifter i detta hans stora, utgivna verk över Upplands flora. Bortsett från några omflyttningar och smärre ändringar av huvudsakligen redaktionell natur, vilka blivit en nödvändig följd av den ursprungliga, större avhandlingens uppdelning, föreligger denna undersökning i oförändrat samma skick som i mitt manuskript från år 1919. Under mellantiden har utkommit en avhandling av E. Almqvist: Linné och Flora Upsaliensis, tryckt i Linnésällskapets årsskrift, V (1922), där några frågor rörande Flora Uplandica, till en del i anslutning till min ovan anförda avhandling, beröras.

Mæleri orientali-boreali sponte crescentium Synopsis. Bland större floristiska arbeten från senare tid, som beröra här ifrågavarande område, må nämnas Thedenii Flora öfver Upplands och Södermanlands fanerogamer och bräkenartade växter, utgiven 1871. Med de nämnda arbetena torde huvudkällorna för vår kännedom om Upplands flora vara anförda. Från de sista åren äro dock att tillägga några fyndortslistor, bland vilka särskilt förtjäna framhållas Nordströms Zur Wasservegetation des nordostlichen Teils der Provinz Upland (Botaniska Notiser, 1912), Hedboms Strödda anteckningar om några märkligare element i Uppsalafloran förr och nu (Svensk Botanisk Tidskrift, 1912) och Sörlins Floristiska anteckningar från Östergötland och Uppland (därsammastädes, 1916).

Emellertid hade redan före Wahlenberg Linné i Flora Suecica (1745, 1755) och i dissertationen Herbationes Upsalienses (1753) meddelat ett flertal uppgifter beträffande i Uppland förekommande växter, uppgifter, som genom hans lärjunge Friedrich Ehrhart (1790)[1] erhöllo ytterligare tillskott.[2] Och före Linné hade Olof Celsius d. ä. utgivit tvenne förteckningar över Upplands växter, Plantarum circa Upsaliam sponte nascentium Catalogus, tryckt år 1735 i andra tomen (för år 1732) av Upsala Vetenskapssocietets Handlingar, samt en Tilökning på några örter, fundna i Upland — supplement till ovan nämnda katalog —, vilken trycktes år 1740 i första årgången av Vetenskapsakademiens Handlingar. Dessa båda Celsii arbeten utgöra dock endast nakna, huvudsakligen efter Caspar Bauhini Pinax Theatri Botanici och Tourneforts Institutiones Rei Herbariæ upprättade förteckningar över växternas namn, men lämna

[1] Versuch eines Verzeichnisses der um Upsal wild wachsenden Pflanzen. (Beiträge zur Naturkunde, und den damit verwandten Wissenschaften. V. 1790).

[2] I sitt år 1785 utgivna Utkast til Beskrifning om Mälaren omnämner Fischerström (pp. 245—298) ett antal växter från Mälartrakten, vilka meddelats honom av prof. Petrus Jonas Bergius.

inga upplysningar om de trakter i Uppland, där Celsius anträffat de beskrivna växterna.

Olof Celsius är dock den förste botanist i vårt land, som lämnat mera bestämda och detaljerade upplysningar angående fyndorter för i Sverige förekommande växter. Som jag redan år 1917 meddelat (Fauna och Flora, p. 265), finnes å Lunds universitetsbibliotek originalmanuskriptet till ett Celsii mera utförliga arbete, Flora Uplandica, vilket innehåller ett flertal särdeles noggranna uppgifter om fyndorterna för mera sällsynta eller i övrigt anmärkningsvärda växter, som Celsius omkring år 1730 insamlat i Uppland. Dessa så gott som alldeles obeaktade, snart 200 år gamla uppgifter erbjuda såväl från floristisk som historisk synpunkt ett stort intresse och skola i det följande närmare omnämnas.

Olof Celsius d. ä. (1670—1756) var den botaniska patristikens sista stora namn i Sverige. I Linnésällskapets årsskrift (1920) har jag skildrat den fräjdade orientalisten och hans betydelse för svensk botanisk forskning samt lämnat en närmare utredning beträffande hans stora verk Flora Uplandica, dess tillkomst, innehåll och historia. På samma ställe har jag även sökt visa, att Linné haft en betydande andel i tillkomsten av detta verk och att Flora Uplandica med full rätt får betecknas som frukten av Celsius' och Linnés samarbete.

Handskriften till Flora Uplandica föreligger i trenne varianter, förvarade å Universitetsbiblioteken i Lund och Uppsala samt å Riksmuseum i Stockholm. Den sistnämnda utgör katalogen till Celsii där sedan år 1870 förvarade värdefulla herbarium, vilket innehåller originalexemplaren till snart sagt alla de i Flora Uplandica beskrivna växterna.

Viktigast är Lundamanuskriptet. Detta upprättades år 1730 och utgör det egentliga originalmanuskriptet till Flora Uplandica. Av detsamma togs samma år en avskrift in folio, som jämte den därtill hörande typsamlingen, ovannämnda ståtliga herbarium i 4 mäktiga folianter, den 13

maj 1730 överlämnades som gåva till drottning Ulrika Eleonora. Celsius fortsatte emellertid de närmast följande åren sina floristiska undersökningar och underkastade Flora Uplandica i flera punkter en ingående omarbetning. År 1733 avstod han från vidare bearbetning av denna handskrift (Lundamanuskriptet) och hopskrev i stället en alfabetisk förteckning över Upplands växter, Uppsalamanuskriptet, vilket sedan lades till grund för hans år 1735 tryckta Catalogus. Efter hand införde Celsius i sistnämnda manuskript de följande årens iakttagelser, dels egna, dels anteckningar om av andra personer gjorda, för honom bekanta växtfynd. Anteckningarna sträcka sig fram till år 1742, då Celsius den 27 april fann en *Pulsatilla vernalis*. Redan ett par år tidigare synes emellertid Celsius börjat draga sig tillbaka från botaniken. Ett konsistorieprotokoll i Uppsala upplyser nämligen, att han år 1738 till universitetet försålde hela sitt botaniska bibliotek, omfattande även »Flora Uplandica» (Uppsalamanuskriptet) jämte en därtill hörande växtsamling. Sistnämnda herbarium, 8 stora kvartvolymer, förvaras sedan år 1854 på Botaniska Institutionen i Uppsala.

Förutom sitt stora värde som originalhandskrift erbjuder manuskriptet i Lund ett betydande intresse, emedan Celsius som nämnt underkastat detsamma en i flera punkter genomgripande omarbetning, dels i detsamma infört anteckningar om växtfynd, som han gjort i Uppland efter år 1730, då den ursprungliga handskriften daterats. Celsii iakttagelser under år 1730 äro i manuskriptet angivna med rött bläck; gult bläck betecknar 1731 års fynd. Vid anteckningar, som avse 1732, har Celsius utskrivit årtalet.

Från år 1731 härröra anteckningar om trenne av Linné gjorda växtfynd, då han midsommaraftonen 1731, på resa till Stockholm, besökte ön Kofsan. Bland de 81 växtarter, Linné där under sitt besök observerade,[1] voro

[1] Denna sin undersökning har Linné beskrivit i Flora Kofsöensis, ett manuskript, varav en variant av mig avtryckts i Botaniska Notiser

tre nya för Uppland: *Lithospermum officinale*, *Litorella lacustris* och *Eupatorium cannabinum*. Dessa infördes av Celsius i Flora Uplandica med anteckningen: »In insula Kofsan a Linnæo lecta».

Handskriften i Lund föreligger i liten oktav, bunden i skinnband med guldsnitt, och har utan tvivel varit avsedd till dedikationsexemplar. Arbetet inledes med en tillägnan till drottning Ulrika Eleonora (9 sidor), varpå följer en lyckönskan till författaren av Olof Celsii son, Magnus Celsius, sedan en lyckönskningsskrivelse av Rektor Joh. Steinmeijer (10 sidor), avfattad liksom den förra på latinsk vers. Arbetets rent botaniska del börjar med en förteckning över citerade auktorer och deras verk (6 sidor, upptagande ej mindre än 77 arbeten), vartill sluter sig en översikt över det i floran använda växtsystemet, en modifikation av Tourneforts.[1] Artförteckningen — 160 fullskrivna sidor, vartill kommer ett stort antal, särskilt beträffande mossorna, fullskrivna interfolierade blad — omfattar, förutom senare tillägg, 716 arter eller former. Arbetet avslutas med ett vidlyftigt alfabetiskt register över släktnamnen jämte här och där några artnamn, ävensom över samtliga i arbetet anförda synonymer (tillsammans 28 sidor). Å sista bladet

(1919). Några bibliografiska upplysningar beträffande detta Linnés arbete har överbibliotekarien dr J. M. Hulth meddelat i Linnésällskapets årsskrift (1924).

[1] Avvikelserna från Tourneforts system förklaras därav, att Celsius särdeles ingående sysselsatt sig med lavar, svampar och framför allt mossor, växtgrupper, vilka man tidigare skänkt endast ringa uppmärksamhet. En uppdelning av Tourneforts stora klass XVII, Flore fructuque carentes, i tre: Dorsiferæ et Capillares Raji, Musci och Fungi har tydligen av denna anledning synts honom för översiktlighetens skull önskvärd.

Samma uppställning (enligt Tourneforts oförändrade system) begagnade Linné i sina ungdomsskrifter, närmast före och efter år 1730, såsom i Catalogus plantarum rariorum Scaniæ och Catalogus plantarum rariorum Smolandiæ (1728), ävensom till en del i Spolia Botanica (Plantæ Smolandicæ, 1729) och i de två första utkasten till Hortus Uplandicus (1730).

har Celsius infört anteckningar rörande sitt herbarium, vilket han samma år (1730) skänkte till drottning Ulrika Eleonora, dess överlämnande och den belöning, honom därför vederfors.

I det följande lämnas i form av utdrag en sammanställning av samtliga i Flora Uplandica meddelade fyndorter. Bland dessa kommer först och främst Uppsala med dess närmaste omgivning i betraktande. På upprepade ställen nämnes Börje, en trakt, som var Celsius välbekant, då han sedan 1707 i 20 år innehade Börje pastorat, de sista åren som prebende till sin profession. Waxala var vidare en trakt, som Celsius haft tillfälle att grundligt utforska. År 1727, vid tiden för de mera energiskt bedrivna förarbetena till Flora Uplandica, utnämndes han till innehavare av detta pastorat.

Andra platser, som Celsius mera ingående undersökt, äro Östhammar, Öregrund samt de i skärgården belägna Gräsön och Karön. Särskilt Gräsön torde ha lockat till botaniska exkursioner, sedan denna och dess omgivningar blivit närmare kända genom professor Lars Robergs undersökning år 1712 och genom Adam Werners år 1727 utgivna Dissertatio physica Græs-œam representans. Celsius har emellertid i botaniskt syfte berest större delen av Uppland, då hans Flora Uplandica upptager, förutom redan nämnda fyndorter, ett stort antal socknar från skilda delar av provinsen.

På flera ställen möta uppgifter, som hänföra sig till orter på större avstånd från Uppsala. Detta är t. ex. fallet med några växter (*Valerianella olitoria, Alliaria officinalis, Spiræa Aruncus, Scorzonera humilis, Senecio Jacobæa* och *Typha angustifolia*), som en med Celsius samtida botanist, den redan ovan nämnde rektorn vid Tyska Skolan i Stockholm, Joh. Steinmeijer,[1] funnit i trakten av Stockholm.

[1] I. B. Steinmeijer (död 1738) har gjort sig känd som botanisk författare. Han utgav nämligen den andra upplagan (1738) av Palmbergs arbete Serta Florea Suecana eller Swenske Örte-Krantz. De av

Ifrågavarande fyndorter ha emellertid senare strukits, kanske emedan Celsius velat på detta sätt mera bestämt avgränsa det av honom behandlade området.

De i följande översikt förekommande siffrorna hänvisa till växternas nummer i Celsii handskrift (Lundamanuskriptet). De växter, Celsius genom senare tillsatser infört å de interfolierade bladen, har jag upptagit under de nummer, till vilka de ansluta sig, med bifogande av b, c, d etc. Där uppgifterna undantagsvis avse Uppsalahandskriften, har detta i varje särskilt fall blivit angivet (Ups. mscr.), liksom även beträffande några få Celsii anteckningar i herbariet å Uppsala botaniska institution. Med kursiv stil äro tryckta de namn, som avse växternas benämningar enligt modern nomenklatur. Celsii i Flora Uplandica använda beteckningar enligt den förlinnéanska nomenklaturen upptagas inom parentes med vanlig stil. Däremot har jag uteslutit de talrika, av Celsius anförda synonymerna. I bifogade noter hänvisas till de i det följande å sidorna 141—145 meddelade uppgifterna ur Linnés tidigare arbeten, vilka det synts mig önskvärt att här anföra, dels emedan dessa i väsentliga punkter komplettera Celsii uppgifter, dels för att Linnés betydelsefulla medarbetarskap vid författandet av Flora Uplandica skall framstå i klar belysning.

Någon förklaring till de i Flora Uplandica förekommande förkortningarna av förlinnéanska auktorsnamn och

Steinmeijer här lämnade bidragen inskränka sig emellertid i det stora hela till en 40 sidor lång redogörelse för försök angående den medicinska användningen av vattenklövern (Trifolium aquaticum, *Menyanthes trifoliata*).

Av Steinmeijer finnes å Lunds universitetsbibliotek i handskrift ett botaniskt kompendium: Botanologia, hwilken jag hafwer lerdt i Col|l|egium Botanicum hos Hr. Rectorn Stejn Meijer, begynt en måna|d| för jul 1727. Stockholm, Carl Stjerneld (72 kvartsidor). Enligt dessa anteckningar synas Steinmeijers föreläsningar ha behandlat växterna från synpunkten av deras nytta och användning samt i väsentlig man anslutit sig till Olof Rudbeck d. y:s botaniska kollegier under 1700-talets första årtionden. (Om dessa senare se Fries' avhandling i Nordisk Tidskrift, 1912).

botaniska arbeten synes mig ej vara behövlig, då en sådan kan hämtas ur Ährlings kommentar till Linnés Ungdomsarbeten (I, 1888, p. 49). Vad beträffar de av Celsius anförda växtlokalerna, må med hänsyn till dem hänvisas till Brolins Charta öfwer Upsala stad (1770), Wahlenbergs karta över Uppsalatraktens omgivningar (i Flora Upsaliensis, 1820) samt till det stora, åren 1905—1908 utgivna uppslagsverket Uppland.

8. *Oxalis Acetosella* L. *f. rosea* Hn. [Oxys flore subcœruleo. Tourn. 88.] — Funnen i skogen uthan för Upsala slott.

9. *Glaux maritima* L. [Glaux major erecta. Herm. Fl. B. 65.] — På öarna vid hafsbrädden.[1] På Kongsängen wid Upsala i rännilen, som löper ifrån hummelgårdarna, med Juncagine maritima. — [Ups. mscr. 296:] In prato regio Upsaliensi, procul a mari nascitur.

11. *Euphorbia Peplus* L. [Tithymalus rotundis foliis, non crenatis. Tourn. 87.] — I Upsala på gatan wid Erchebiskopens gård.

13. *Cuscuta Epilinum* Weihe. [Cuscuta minor. Tourn. 652.] — Lino, et aliis herbis [minoribus] innascitur.

23. *Campanula glomerata* L. [Campanula pratensis, flore conglomerato. Tourn. 110.] — I Roslagen.[2]

24. *Campanula Cervicaria* L. [Campanula alpina, altissima, hirsuta, parvo flore. Tourn. 110.] — På Jumkihls allmenning, och i Roslagen.

25. *Linnæa borealis* L. [Campanula serpyllifolia. Rudb. Fil. Act. Lit. Suec. 1720. p. 96.] — In sylvis copiose.

26. *Jasione montana* L. [Rapunculus Scabiosæ capitulo cœruleo. Tourn. 113.] — I Roslagen. Wid Sabbatzberg straxt uthom Stockholm.

33. *Asperula tinctoria* L. [Rubeola vulgaris, quadrifolia, lævis, floribus albis. Tourn. 130.]. — På Lillieholmen wid Upsala.[3] Wid Ormberget på Walsängen ymnigt. På Bärby, wid grinden åt staden.

37. *Centaurium Erythræa* Rafn. [Centaurium purpureum, minimum. Tourn. 123.] — I Roslagen wid hafsbrädden, och på öarna. Item wid Ulrichsdahl, dicente Dn. Fust. * — [Anteckningen senare överkorsad.] — [Ups. mscr. 134:] In litoribus marinis nascitur, florum laciniis rotundis, caulibus parum ramosis, dichotomis.

40. *Androsace septentrionalis* L. [Androsace minor. Kram. 10. — På sandbackarna wid Flötsund och på badstugutaket i Waxala, medio maji [1731], it. bondstugutaket [1731].

* Namnet osäkert — Fant eller Fust.

44. *Plantago major* L. γ [Plantago latifolia rosea, floribus quasi in spica dispositis. Tourn. 126.] — Funnen wid Lisslena [Litslena] krog. — [Ups. mscr. 571:] Visa nobis semel est spicis foliosis, qualis a Lobelio pingitur Adv. 128. In loco pascuo parœciæ Lislena.

48. *Plantago maritima* L. [Plantago maritima, major, tenuifolia. Tourn. 127.] — Wid hafsbrädden. — [Ups. mscr. 576: tillskrivet:] I Helsingland.

49. *Plantago maritima* L. *f. punctata* Neum. [Plantago maritima, major, tenuifolia, punctata.] — Wid Gräsöön på hafsstranden.[4]

49 b. *Litorella lacustris* L. [Plantago palustris, gramineo folio, monanthos, parisiensis. Tourn. 128.] — Wid Kofsan [1731].

51. *Valerianella olitoria* L. (Poll.) [Locusta. Riv. Mon. Irr.] — På Djurgården i Stockholm, funnen af Rectore Sch. Teut. Herr Steinmejer. — Uppgiften om denna växt senare struken. I marginalen står antecknat: Phu minimum, alterum. Lob. H. 412.

55. *Echium vulgare* L. [Echium vulgare. Tourn. 135.] — Legit Dn. Steinmejer in Nacka, prope molendinum. — Uppgiften senare struken.

61. *Myosotis arvensis* (L.) Hill. *fl. purp.* [Myosotis hirsuta, arvensis, major, flore purpureo.] — I Dannemora på berget wid eldmachinen.[5] — I Celsii herbarium i Uppsala finnes antecknat vid denna växt, 511: Non inveni nisi semel, in monte ad fodinam Dannemorensem, quæ inserta est Herbario Sereniss. Reginæ Udalricæ Eleonoræ oblato.

64 b. *Lithospermum officinale* L. [Lithospermum majus erectum. C. B. 258.] — In insula Kofsan [1731].

67. *Samolus Valerandi* L. [Samolus Valerandi. I. B. III. 791.] — Wid hafsstranden på Karöön,[6] och annorstädes på öarna.

68. *Trientalis europæa* L. [Trientalis. Rupp. 15.] — In sylvis copiosissime.

69. *Veronica longifolia* L. *f. maritima.* [Veronica spicata, maxima, longioribus et angustioribus foliis.] — Ad mare Balthicum, et in insulis ejusdem frequens occurrit[7]. — [Ups. mscr. 769:] Ad litora Sinus Bothnici, et in insulis frequens occurrit.

82 b. *Veronica Beccabunga* L. [Veronica aquatica, minor, folio subrotundo. Tourn. 145.] — Rep[eri] in jun. 1732 i slotzgärd.

93. *Lobelia Dortmanna* L. [Dortmanna lacustris, floribus sparsis, pendulis. Rudb. F. Act. Lit. Suec. 1720. 97.] — In Jerlåsa, prope Bredsiö. — Celsii här meddelade, från Linné härrörande originalbeskrivning av *Lobelia Dortmanna* har jag avtryckt i min avhandling 1920.

97. *Linaria minor* (L.) Desf. [Linaria arvensis, minima. Riv. Mon. Irr.] — Wid slottzkällan i Upsala.

98. *Lathræa Squamaria* L. [Squamaria. Riv. Mon. Irr.] — Wid Dannemora grufwa, in septo dicto Täpp-udden;[8] och i almkärret på Jomkihls allmenning.

102. *Sceptrum Carolinum* (L.) Hn. [Sceptrum Carolinum, flore aureo magno, rictu sanguineo. Rudb. F. Act. Lit. Suec. 1720. 100.] — In prato uliginoso parœciæ Börje, Stockbäck dicto, item supra villam Örnsätra parœciæ Jomkijl, juxta ostium rivuli, ad pratum Ultunawijk.[9] — Celsii på detta ställe meddelade, från Linné härrörande originalbeskrivning av *Sceptrum Carolinum* har jag avtryckt i min avhandling 1920.

105. *Melampyrum silvaticum* L. [Melampyrum latifolium, floribus parvis, luteis.] — In sylvis, et nemoribus herbosis.

109. *Utricularia vulgaris* L. [Lentibularia. Riv. Mon. Irr.] — I Läbyträsket, och annorstädes.

114 b. *Salvia pratensis* L. [Sclarea pratensis, foliis serratis, flore cœruleo. Tourn. 179.] — Högsta wid bron öfwer landzwägen.

116. *Scutellaria hastæfolia* L. [Cassida repens, floribus cœruleis, uno versu dispositis. Johr. 43.] — I Noorby, wid bäcken. En fierdedels mijl ifrån Upsala.[10]

120 b. *Lamium purpureum* L. *fl. alb.* [Lamium purpureum, fœtidum, folio subrotundo, sive Galeopsis Dioscoridis, flore albo. C. B. 231.] — Wid Upsala i en kornåker [1731].

129. *Stachys alpina* L. [Stachys alpina, Betonicæ folio, flore purpureo. Dill. 97.] — Wid Blackstad i Jomkijls sochn.*

131. *Leonurus Cardiaca* L. [Cardiaca flore albo. Tourn. 187.] — Wid Bollstad i Waxala.[11]

133. *Mentha arvensis* L. [Mentha rotundifolia, palustris, sive aquatica, major. Tourn. 189.] — Wid Harnäs masugn i Elfkarlby.

134. *Lycopus europœus* L. [Lycopus palustris, glaber. Tourn. 191.] — Wid Upsala, straxt uthan för Waxala tullen.

137. *Clinopodium vulgare* L. [Clinopodium Origano simile, elatius, majore folio. Tourn. 195.] — Wid Noorby uthom Upsala.

139. *Origanum vulgare* L. [Origanum sylvestre, Cunita bubula

* Denna av Celsius för Uppland uppgivna växt har senare icke återfunnits i Sverige (Hartmans Flora, 11. uppl., p. 557). Det var med ledning av originalexemplaret — i Celsii herbarium å Riksmuseum — som Elias Fries på 1840-talet kunde identifiera ifrågavarande, då å Kungliga Biblioteket i Stockholm förvarade växtsamling som Celsii herbarium. (Förhandlingar vid Naturforskaremötet i Stockholm, 1842, p. 549; Botaniska Notiser, 1842, p. 135).

Plinii. Tourn. 198.] — Wid Skediga straxt uthom Upsala; item, imellan Hökhufwud och Börstil öfrflödigt.

140. *Nepeta Cataria* L. [Nepeta. Riv. Mon. Irr.] — Wid Östhammar.

149. *Senebiera Coronopus* (L.) Poir. [Nasturtium sylvestre, capsulis cristatis. Tourn. 214.] — Uthan för min gård,* wid Upsala åån, wid Biörkeby i gamla Upsala sochn, på landzwägen uthan för Upsala, imellan stadzåkrarna och Lybron.[12]

151. *Subularia aquatica* L. [Subularia erecta, junci foliis acutis, mollibus. Raj. Syn. 307.] — In lacubus, quibus fundus est sabulosus, cum Dortmanna lacustri, reperitur. Hujus plantulæ notitiam debeo Cel. Doct. Johanni Jac. Dillenio.**

154. *Draba incana* L. [Draba alpina, hirsuta. Alysson alpinum, polygoni folio incano. Tourn. 217.] — På backarna i Luthagen wid Upsala.[13]

156. *Alliaria officinalis* Andrz. [Hesperis allium redolens. Tourn. 222.] — Funnen af H. Steinmejer på Lillieholmen wid Stockholm, under hasslarna. — Uppgiften om fyndorten åter överstruken.

163. *Cardamine impatiens* L. [Cardamine annua exiguo flore. Tourn. 224.] — In rupibus nemoris Carlbergensis.[14]

164. *Dentaria bulbifera* L. [Dentaria heptaphyllos. Tourn. 225.] — I Täpp-udden wid Danmora grufwa, och i almkärret på Jumkihls allmenning.[15]

165. *Cardamine amara* L. [Sisymbrium aquaticum. Tourn. 226.] — Wid Meheda i Elfkarby sochn.

166. *Barbarea vulgaris* R. Br. [Sisymbrium Erucæ folio glabro, flore luteo. Tourn. 226.] — Ubique in fossis, ad margines arvorum.

176. *Stellaria nemorum* L. [Alsine aquatica, major, caule

* Olof Celsius d. ä:s gård, ett arv efter fadren, låg i hörnet av Nya Brogatan och Gamla Långgatan, enligt en kopia av Geom. Delineation över Upsala Stadh af Steffan Boomann, 1671, med senare tillägg. Den har således varit belägen i närheten av den nuvarande Jernbrogatan öster om ån, ej långt från den gamla akademiträdgården. (Åhrling i kommentaren till Linnés Ungdomsskrifter, I, p. 21).

** Celsius sände även andra fanerogamer till Dillenius, såsom *Cornus suecica* och *Elatine Hydropiper*. Om sistnämnda växt har Celsius i Uppsalamanuskriptet anmärkt: 20. Alsinastrum serpyllifolium, fl. albo tetrapetalo. Vaill. Bot. Paris. 5. tab. 2. f. 2. Nostra flos est subpurpureus. Hujus, et alias quarundam rariorum plantarum, notitiam Cel. Doct. I. I. Dillenio me debere gratus profiteor. — I Historia Muscorum (1741, Tab. 81) lämnar Dillenius en avbildning av *Subularia aquatica* med talrika, på bladen sittande *Hydra*-individ.

rigido, fragili. Dill. 155.] — In nemoribus aquosis, cum Impatiente, et Chrysosplenio. — I marginalen tillskrivet: dub[ia]. — [Stockh. mscr.] På Bäling allmänning.

179. *Stellaria palustris* (Murr.) Retz. [Alsine folio gramineo, angustiore, palustris. Dill. 173.] — Wid Lillieholmen, och Föret, uthom Upsala.

179 a. *Elatine Hydropiper* L. [Alsinastrum serpyllifolium, flore roseo tetrapetalo. Vaill. 5.] — Wid Salastranden, uthom Upsala, i åbrädden.

183. *Spergula salina* Presl. [Spergula maritima, flore parvo, cœruleo, semine vario. Dill. App. 30.] — På hafsstranden. [16]

194. *Saxifraga tridactylites* L. [Saxifraga verna, annua, humilior. Tourn. 252.] — På berget wid Eldmachinen i Danmora. [17]

196. *Peplis Portula* L. [Portula. Dill. 120.] — I Waxala sochn wid Bollsta.

204. *Pyrola umbellata* L. [Pyrola frutescens, arbuti folio. Tourn. 256.] — På Öhl-lösan mellan Waxala och Rasbo.

205. *Pyrola chlorantha* Sw. [Pyrola spicata, tenerior, parvis, rotundis foliis.] — Semel tantum legi inter Orchidem [palmatam] pratensum, macul. et muscum. In Jerlåsa.* — Uppgiften om fyndorten åter struken.

206. *Monotropa Hypopithys* L. [Hypopitys lutea. Dill. 99.] — I Granby [Gränby] hage i Börje sochn. I skogen mellan Stäks färjestad och Tibble gästgifwargård. [18]

209 b. *Callitriche verna* L. [Stellaria minor et repens. Dill. 120.] — Wid en watnpuss i Bollsta och Waxala sochn; wid Upsala åån [1731].

210. *Sedum acre* L. [Sedum parvum, acre, flore luteo. Tourn. 263.] — Wäxer på takn och på backarna.

212 b. *Bulliarda aquatica* (L.) DC. [Sedum annuum minimum fl. roseo tetrapetalo. Vaill. 182.] — I the små wattufläckar på Salaberget i mellan Waxala kyrka och Upsala.

215. *Spiræa Aruncus* L. [Drymopogon Rivini. Rupp. 99.] — Invenit Dn. Steinmejer prope Stockholmiam. — Uppgiften om fyndorten åter struken.

223. *Scheuchzeria palustris* L. [Butomus parvus, gramineus. Juncus floridus minor. C. B. 12.] — Wid Börje siö, och på en wåt äng i Widbo sochn, wid stora landzwägen på Långåsen, i stor myckenhet.

* Prof. Lindman, som på min anhållan godhetsfullt bestämt denna växt, har till originalexemplaret i herbariet antecknat: »Confer Pyrola chlorantha, in statu juveni (folia forsan alio modo denticulata quam in P. chl. vera).»

226. *Pulsatilla vernalis* (L.) MILL. [Pulsatilla apii folio, vernalis, flore majore. Tourn. 284.] — På Tierps heden. — [Ups. mscr. 609: senare tillsats:] d. 27 April 1742.

228 b. *Ranunculus acris* L. *f. monstr.* [Ranunculus pratensis, erectus, acris, flore pleno, prolifero.] — På en åker-reen i prästgårdzwreten i Börje, och på djurgården i Stockholm [1730].

229. *Ranunculus acris* L. *var.* [Ranunculus pratensis, erectus, acris, flore viridi.] — Inter Löfsta et Filmen binas plantas repperi.[19] Qui pro varietate antecedentis habere velit, ei non repugnabo. — Denna anteckning senare struken av CELSIUS.

234. *Ranunculus Lingua* L. [Ranunculus longifolius, palustris, major. Tourn. 292.] — I Låbyträsket, och annorstädes.

236. *Ranunculus reptans* L. [Ranunculus longifolius, minimus, reptans. Burs. IX. 124.] — In litoribus glareosis [et promontoriis] sæpius observavimus.

238. *Anemone trifolia* L. [Anemonoides nemorosa, trifolia. Vaill. 12.] — I Roslagen. — Uppgiften om denna växt åter struken.

252. *Geum rivale* L. *f. monstr.* (*Geum hybridum* WULF.) [Caryophyllata aquatica nutante flore pleno, prolifero.] — Semel inveni, in prato Regio Upsaliensi [ad pontem].*

254 b. *Fragaria vesca* L. [Fragaria minor dulci fructu. Rudb. Hort. Ups.] — In agrorum marginibus [1731].

260. *Potentilla norvegica* L. [Pentaphylloides majus, erectum, flore luteo, ternis foliis, Fragariæ instar hirsutis, vel Pentaphylloides erectum, Fragariæ folio. Mor. II. 193.]-— Wid Ulfwa qwarnar i mölnarens täppa.

267. *Cornus suecica* L. [Mesomora alba, baccis in corymbo rubris. Rudb. F. Act. Lit. Suec. 1720. 97.] — Wäxer på Twernöön, som hör under Harg sochn, och i hela trädgården wid fenstret. — Den originalbeskrivning av växten, som CELSIUS lämnat i Lundamanuskriptet och som meddelats honom av LINNÉ den 8 september 1729, har jag avtryckt i min avhandling 1920, där även utredning lämnats om LINNÉS undersökningar över denna växt och hans utkast till avhandling om densamma.

268. *Circæa alpina* L. [Circæa minima. Tourn. 301.] — Wid Elfkarleby. (Stockh. mscr.).

270. *Stratiotes Aloides* L. [Stratiotes foliis Aloes, semine longo. Gundelsh. apud Johr.] — I Föret wid Upsala.

271. *Hydrocharis Morsus ranæ* L. [Stratiotes foliis Asari, semine rotundo. Gundelsh. apud Johren.] — I Läbyträsket wid jordbron.

* Se vidare beträffande denna proliferation min uppsats om CELSII teratologiska och cecidologiska iakttagelser i Fauna och Flora (1917, pp. 275—277).

277. *Aethusa Cynapium* L. [Cynapium. Riv. Pent. Irr.] — In areolis hortorum, et ad sepes.

285. *Pimpinella Saxifraga* L. [Pimpinella minor. Riv. Pent Irr.] — In solo duriore, collibus, et montibus.

287. *Chærophyllum temulum* L. [Myrrhis. Riv. Pent. Irr.] — I ac[ademie] träg[ården] alla ut. — Uppgiften senare överkorsad.

292. *Heracleum Sphondylium* L. [Sphondylium hirsutum, tenuifolium.] — Ubique in pratis, et agris, ad sepes.

295. *Sanicula europœa* L. [Sanicula. Riv. Pent. Irr.] — I Roslagen mångfaldigt.

296. *Dianthus deltoides* L. — [Ups. mscr. 130, enligt senare tillsats:] Caryophyllus sylvestris, vulgaris, angustifolius. C. B. 209. På hagarna i Waxholm, Tärnstr[öm]. * — I herbariet i Uppsala har Celsius antecknat om denna växt: 130. Non nisi semel a me repertus est, et insertus Flora Sereniss. Reginæ oblata.

304. *Silene rupestris* L. [Lychnis saxatilis, alpina, glabra, pumila. Tourn. 338.] — På berget wid Ahlsta i Börje sochn.

305. *Melandrium dioicum* (L.) Schinz et Thell. [Lychnis sylvestris, lanuginosa, minor. Tourn. 336.] — Circa Upsaliam semel tantum lecta.

306. *Gypsophila muralis* L. [Lychnis annua, minima, flore carneo, lineis purpureis distincto. Tourn. 338.] — Wid Tibble gästgifwaregård i Nääs sochn. [20]

---

* Christopher Ternström] (1703—1746), lärjunge till Celsius och Linné, antog, ehuru prästvigd, år 1739 tjänst som skollärare i Östhammar och 1741 en liknande anställning i Waxholm. Den senare platsen innehade han till år 1746, då han, på Linnés rekommendation, utsändes på ett ostasiatiska kompaniets skepp på forskningsfärd till Kina. Han avled emellertid före framkomsten, å ön Polo Candór utanför Kambodja, den 5 december samma år. Om denne sin både intresserade och kunnige lärjunge meddelar Linné i Egenhändiga anteckningar om sig själf (p. 172): »En Prästman wid namn Christopher Ternström, som den tiden han här frequenterade Academien, gick stadigt uht med mig och H:r Doctor Celsius at botanicera åhren 1738 till 1744, och kommit så långt i Botaniquen, at ingen i Riket utom H:r Kalm kan compareras med honom; han har lagt in hwar enda Uplands wäxt, kjenner dem alla med sina namn &c: med et ord, naturen har willat haft honom til Botanicus, fast konsten gjort honom til Präst.» — Se vidare biografien över Ternström i Fries' arbete om Linné (II, 27), Grapes uppsats i Linnésällskapets årsskrift (I, 1918, p. 126) samt Ährlings notiser om Linnés förhållande till sina lärjungar (Festen till Linnés minne i Upsala 1878, p. 70).

314. *Armeria elongata* (Hoffm.) Koch. [Statice montana, minor. Tourn. 341.] — Omkring Upsala och Stockholm.

319. *Allium Schœnoprasum* L. [Allium montanum, capite rotundo. Tourn. 384.] — På Grās-öön.[21]

322. *Orobus niger* L. [Orobus folio viciæ. Riv. Tetr. Irr.] — I skogs-parken mellan slottet och trägården wid Carlberg, ogement stor och hög.

323 b. *Orobus tuberosus* L. *fl. alb.* [Orobus radice tuberosa, flore albo.] — Uppe i skogsbacken, på ängen wid Rålambshof, uthom Munkelägret i Stockholm [1730].

325. *Lathyrus palustris* L. [Clymenium Parisiense, flore cœruleo. Tourn. 396.] — På Luthagen, wid Upsala, och på kyrkioängen wid Börje prästgård.

330. *Vicia silvatica* L. [Cracca sylvatica, rotundifolia, floribus ex albo variis. Rupp. 212.] — I Roslagen, öfwerflödigt, med thet namnet Hare-wijar, q. d. Vicia leporina.

331. *Vicia silvatica* L. [Cracca sylvatica, rotundifolia, floribus prorsus candidis.] — Wid Danmora grufwa, på [en äng kallad] Täpp-udden.[22]

I herbariet i Uppsala har Celsius antecknat: 178: Cracca sylvatica, rotundifolia, floribus albis. Semel tantum inventa. — Då herbarieväxten saknas, har det ej kunnat utredas, vilken art här är åsyftad.

338. *Trifolium fragiferum* L. [Trifolium pratense, folliculatum. Tourn. 404.] — I djurgården wid Löfstaholm. På Söderöön wid Kulla stranden.

342. *Ononis hircina* Jacq. [Anonis spinis carens, purpurea. Tourn. 408.] — I Lisslena på ängarna.

346. *Viola montana* L. [Viola cœrulea, martia, inodora, sylvatica, in cacumine semen ferens. I. B. III. 543.] — Vidi flores 1735, 26 Apr. in prato Hammarbyensi.

346 b. *Viola canina* L. [Viola martia, inodora, sylvestris, minor, flore cœruleo et albo, variegato.] — In nemore Carlbergensi, och wid Rolambshof [1730].

347. *Viola Riviniana* Rchb. [Viola martia, alba. Tourn. 419.] — I Börje, och i Danmora.[23]

348. *Viola hirta* L. [Viola martia hirsuta, inodora. Mor. II. 475.] — På Lillieholmen wid Upsala. Floret admodum mature. Vidi flores d. 26 Apr. 1735, in prato ad Hammarby.

349. *Viola palustris* L. [Viola martia, palustris, rotundifolia, glabra, flore majore, subcœruleo.] — I Danmora,[24] i en kornwret ofwan för slotzgärdet i Upsala, mitt för gamla Kongsträgården, och wid Lassby backar. — Den sista fyndorten senare struken.

354. *Corydalis fabacea* (Retz.) Pers. [Fumaria bulbosa, radice non cava, minor. Tourn. 422.] — Kring Stockholm och Upsala.

358. *Aquilegia vulgaris* L. [Aquilegia sylvestris. Tourn. 428.] — På öarna i Roslagsskiären. — Uppgiften åter överstruken av Celsius.

361 b. *Orchis sambucina* L. [Orchis palmata sambuci odore, floribus exalbidis C. B. 86. — Orchis palmata sambuci odore, floribus purpureis. C. B. 86.] — Bägge slagen wid Rålambshof uthom Kongsholmen i Stockholm [1730].

363. *Orchis maculata* L. [Orchis palmata, palustris, maculata. Tourn. 435.] — Wid torpet [kallat] Wäderholet i Waxala.

364. *Cœloglossum viride* (L.) Hn. [Orchis palmata, flore viridi. Tourn. 435.] — I Roslagen; it. i asplunden wid Norslunda i Norrsunda sochn.

366. *Herminium Monorchis* (L.) R. Br. [Orchis odorata, moschata, sive Monorchis. C. B. 84.] — På Gräsöön.[25]

367. *Helleborine latifolia* (L.) Moench. [Helleborine latifolia, montana. Tourn. 436.] — Wid Onsbo i Alunda sochn; i Hökhufwud, och annorstädes i Roslagen.

368. *Goodyera repens* (L.) R. Br. [Helleborine sylvatica, repens, plantaginis folio. Mor. III. 487.] — In insulis maritimis.

369. *Cypripedium Calceolus* L. [Calceolus. Rupp. 277.] — På Söderöön och i Fundbo. — I Celsii herbarium i Uppsala finnes antecknat vid 103. Calceolus. Nunq[uam], nisi semel, repertus, in Funbo, sed spes est, eum proxima æstate haberi posse. 1740. d. 28 Jul.

369 b. *Neottia Nidus avis* (L.) L. C. Rich. [Nidus Avis. Tourn. 438.] — På holmar wid Wåhlsätraängen 1 mihl ifrån Upsala, legit Dn. Linnæus [1731].

370. *Corallorrhiza innata* R. Br. [Corallorrhiza. Kram. 44.] — Apud Roslagios. — Uppgiften om växtplatsen senare struken.

375. *Cirsium lanceolatum* (L.) Scop. *fl. alb.* [Carduus lanceatus, latifolius, flore albo. Tourn. 440.] — I Wassunda wid Stockholmswägen; it. mellan Lisslena och Ekholmssund.

377 b. *Carduus crispus* L. [Carduus arvensis, polycephalus, caule alato, foliis sinuosis, subtus incanis.] — I Luthagen, och i min trägård. — Uppgiften senare överkorsad.

395 b. *Eupatorium cannabinum* L. [Eupatorium cannabinum. C. B. 320.] — In insula lacus Mæleri Kofsan dicta [Dn. Linnæus invenit, 1731]. — De sista tre orden åter överstrukna av Celsius.

406 b. *Trichera arvensis* Schrad. [Scabiosa prolifera, folio latiore. C. B. 270. flore cœruleo.] — Wid Sabbatz Berg, uthom Stockholm. — Scabiosa prolifera, folio latiore, flore carneo. Ibid. [1730].

418. *Crepis paludosa* (L.) Moench. [Hieracium montanum,

latifolium, glabrum, minus. Tourn. 471.] — In nemoribus, et pratis uliginosis sæpius observavimus. [26]

420. *Sonchus arvensis* L. [Sonchus angustifolius, maritimus. Tourn. 475.] —. Wid hafsstranden.

425. *Lactuca muralis* (L.) Gaertn. [Chondrilla sonchi folio, flore luteo, pallescente. Tourn. 475.] — På Jumkijls allmenning.

426. *Scorzonera humilis* L. [Scorzonera latifolia humilis nervosa. Tourn. 476.] — D. Steinmejer invenit prope Kongshatt, in pratis ad Ekebyhof. — Uppgiften beträffande denna växt åter struken; i marginalen följande anteckning: expungend[a] & a me O visa.

433. *Senecio Jacobæa* L. [Jacobæa vulgaris, laciniata. Tourn. 485.] — Funnen wid Carlberg af Herr Steinmejer. I mellan Sabbats Berg och Rörstrand [1730]. — Anteckningen om Steinmejers fynd av växten vid Carlberg åter struken.

435. *Aster Tripolium* L. [Aster maritimus, palustris, cœruleus, salicis folio. Tourn. 481.] — På Grāsöön, och Karöön. [27]

439. *Matricaria Chamomilla* L. [Chamæmelum fœtidum. Tourn. 494.] — På kåhlsängarna wid Upsala.

441. *Matricaria Inodora* L. [Chamæmelum inodorum. Tourn. 494.] — På landzwägen mellan Upsala och Ella härregård.

442 b. *Chrysanthemum corymbosum* L. [Leucanthemum Tanaceti folio. Dill.] — I kornwreten ofwan för Slotzgärdet på renen. 6 Jun. [1730] i kryddgårdarna.

452. *Chenopodium album* L. [Chenopodium folio sinuato, candicante. Tourn. 506.] — In hortis olitoriis, et arvis pinguib[us].

473. *Potamogeton pectinatus* L. [Potamogeton caule compresso, folio graminis canini. Raj. Syn. 149.] — Wid Kaar-öön; it. i Bōrstils siön. [28]

475 b. *Potamogeton pectinatus* L. [Potamogeton millefolium, seu foliis graminis ramosum. Raj. H. 289.] — I Upsala å wid kåhlsängarna. Funnit 5 Jul. 1732. — Uppgiften om denna växt åter struken.

476. *Potamogeton filiformis* Pers. [Potamogeton pusillum, fluitans. Bocc. 42.] — Wid Kaar-öön, i hafwet. [29]

478. *Hippuris vulgaris* L. [Pinastella. Dill.] — I then stora källan wid Flostad herregård, wäxer thet ganska stort och högt.

480. *Polygonum aviculare* L. [Polygonum maritimum, latifolium, maximum. Polygonum lato, subrotundo folio, flore purpureo. Rudb. F. Act. Lit. Suec. an. 1720. 99.] — Reperitur in litoribus [saxosis, et] arenosis sinus Bothnici. [30]

487. *Elymus arenarius* L. [Gramen caninum, maritimum, spica triticea, nostras. Scheuchz. 6.] — På Grāsöön, wid hafwet. [31]

495. *Sesleria cærulea* (L.) ARD. [Gramen glumis variis. Scheuchz. 83.] — På Kongs-ängen wid Upsala.

498. *Milium effusum* L. [Gramen sylvaticum, panicula miliacea, sparsa. Scheuchz. 133.] — På Jumkijls allmenning.

505 b. *Glyceria fluitans* (L.) R. BR. [Gramen maritimum fluitans cornutum. Rudb. Camp. Elys. 22.] — Funnit i sanden wid Östhammar, in Aug. 1732.

507. *Hierochloa odorata* WG. [Gramen paniculatum, odoratum. Scheuchz. 236.] — På en äng mellan Hökhufwud och Börstel.[32]

518. *Eriophorum alpinum* L. [Linagrostis juncea, alpina, capitulo parvo, tomento rariore. Scheuchz. 305.] — In pratis uliginosis.

525 b. *Carex præcox* JACQ [Cyperoides minus spicis densioribus. Tourn. 530.] — In pratis, collibusque arenosis, et siccioribus, primo vere conspicitur [1731].

529 b. *Carex digitata* L. [Cyperoides montanum spicis floriferis, seminiferis (e rarioribus granis triquetris constantibus) interspersis. Dill. 50.] — In nemore horti Carlbergensis [1731].

531. *Carex capillaris* L. [Cyperoides parvum, spicis pendulis.] — In prato regio Upsalensi. (Stockh. mscr.)

533. *Scirpus maritimus* L. [Cyperus panicula sparsa, e spicis longioribus, tenuioribus, teretibus, composita. Scheuchz. 398.] — På Kaaröön i hafs-stranden.[33]

539. *Eleocharis acicularis* (L.) R. BR. [Scirpus minimus, spica breviore, squamosa, spadicea. Scheuchz. 364.] — På Lillieholmen wid Upsala, i siöstranden; wid Luthagen uth med åån. — Uppgiften om växtens förekomst vid Liljeholmen åter struken.

545 b. *Rhynchospora alba* (L.) M. VAHL. [Juncoides glabrum, palustre, panicula in summo culmo brevi et candida.] — På Tröjdmossarna, in Aug. 1732, öfwerflödigt.

549. *Triglochin maritimum* L. [Juncago maritima, foliis, spica, et seminibus brevioribus. Dill. App. 22.] — In prato regio Upsalensi, aliquot a mari salso milliaribus, aliisque locis uliginosis, plurime nascitur.[34]

550. *Acorus Calamus* L. [Acorus verus s. Calamus Aromaticus officinarum. C. B. 34.] — I Biörklinge wid Sätuna siön och wid Carlberg. (Stockh. mscr.)

552. *Typha angustifolia* L. [Typha palustris, clava gracili. Tourn 510.] — A D. STEINMEJER circa Holmiam lecta, et nobis communicata. — Uppgiften åter struken av CELSIUS.

142. *Chara vulgaris* L. [Chara vulgaris fœtida. R. S. 132.] — I åar, af gambla djupa dikeränniler. [CELSII herbarium i Uppsala.]

569. *Chara tomentosa* L. [Chara major, subcinerea, fragilis. Raj. Syn. 132.] — I Börstels siön.

569 b. *Chara hispida* L. [Chara major, caulibus spinosis. Raj. Syn. 132.] — I siön wid Söderöön.[35]

570. *Chara aspera* Willd. [Chara minima, muscosa.]* — Cum priore *[Chara tomentosa]* reperitur, it. in amne Upsalensi. — Sista fyndortsuppgiften struken.

573. *Fucus vesiculosus* L. [Fucus maritimus, vel quercus maritima, vesiculas habens. Tourn. 566.] — Wid Gräs-öön.[36 37]

575. *Enteromorpha intestinalis* (L.) Link. [Ulva marina tubulosa, intestinorum figuram referens. Raj. Syn. 62.] — Wid Öregrund, upkastadt af hafswågarna, tillika med the föregående *[Fucus vesiculosus, Fucus serratus].*[38]

575 b. *Spongia fluviatilis* L. [Spongia ramosa, fluviatilis, ad confervam accedens. Rupp. 308.] — In palude Læbyensi prope Upsaliam a Car. Linnæo Med. stud. inventa [lecta] [1730].

576. *Conferva rivularis* L. [Conferva Plinii. Dill. 199.] — In aquis stagnantibus, et fluentis.[39]

578. *Conferva rupestris* L. [Conferva marina, ramosa, nigra.] — Wid Öregrund, såsom the förre.

586. *Physcia ciliaris* (L.) Th. Fr. [Lichenoides arboreum, foliosum, cinereum, scutellis nigris, foliorum extremitatibus hispidis, et pilosis. Dill. 207.] — På askarna wid Kongsträgården i Upsala.

609 b. *Riccia crystallina* L. [Lichen palustris, rutæ folio.] — Ad fossas, et lacunas, tota æstate viret [1731].

609 c. *Mnium androgynum* L. [Mnium perangustis et brevibus foliis. Dill. 214.] — I skogen wid Flogsta gärdet ½ mihl från Upsala. 7 Maj 1732.

610 b. *Blepharostoma trichophyllum* (L.) Dum. [Lichenastrum trichodes, capitulis folliculis, e summitate ramulorum egredientibus, inclusis. Dill. 212.] — In lapidibus [1731]. — [Ups. mscr. 418:] In saxis.

610 c. *Pellia epiphylla* (L.) Lindb. [Heptacoides palustre. Cichorii crispi foliis. Vaill. Bot. Par. 100.] — I en watturännel ofwan för Slotzgärdet, wid Upsala. [Wretarna ofwan för Lassby gärdet

* De tre i Celsii herbarium (tom IV) befintliga *Chara*-arterna ha på sin tid bestämts av prof. O. Nordstedt och befunnits vara följande: 568: *Chara fragilis* Desv. *f. brevibracteata;* 569: *Chara tomentosa* L. *mas, f. gracilior, brachyphylla;* 570: *Chara aspera* Willd. *f. marina.* Bestämningarna ha meddelats av Wahlstedt i Monografi öfver Sveriges och Norges Characéer (Inbjudningsskrift, Christianstad, 1875, p. 11).

i Upsala wid watturännelen. 6 Maij 1732.] — Fyndortsuppgifterna åter strukna av Celsius.

617 b. *Mnium undulatum* L. [Muscus erectus, Linariæ folio, major. Vaill. 132.] — I en wret ofwan för Slotzgärdet i Upsala. 20 Maj 1732.

623 f. *Bryum hypnoides* L. [Bryum hypnoides, capitulis plurimis erectis, lanuginosum. Raj. Syn. 97.] — På bergen [1731].

I Uppsalamanuskriptet nämnas följande två, i Lundamanuskriptet ej med fyndortsuppgifter försedda mossor:

416. *Frullania dilatata* (L.) Dum. [Lichenastrum imbricatum, minus: R. S. 111.] — In corticibus pinorum, radicem versus, locis nemorosis, et opacis.

415. *Radula complanata* (L.) Dum. [Lichenastrum imbricatum, majus. C. G. App. 172.] — Locis densis, et umbrosis, ad saxa et stipites.

623 a. *Bryum pyriforme* L. [Bryum parvum, erectis pyriformibus majusculis capitulis, foliolis Serpylli pellucidis. Dill. 223.] — I Kongsträgården i Stockholm, på sängarna nedan för orangeriet. I Upsala på pålarna wid åån uthan för min gård. 28 Mai 1731.

623 m. *Hypnum fluitans* L. [Muscus fluitans, foliis et flagellis longis, tenuibusque. Vaill. 139.] — I Tomptkällan wid Waxala prästgård.

623 o. *Bryum viridulum* L. [Muscus capillaceus, omnium minimus, foliis longioribus et angustioribus. Vaill. 130.] — I wreten öfw. Slotzgärdet wid änden af watturännilen, item Bryum roseum majus foliis oblongis d. 20 Maij 1732.

638 c. *Collybia velutipes* (Curt.) Fr.* [Amanita fasciculosa viscida. Dill. 186.] — I mitt bl[omster]quarter rep[eritur]. — Uppgiften senare struken.

640. *Boletus perennis* L. [Boletus perennis, agarici substantia.] — Wid Örnsätra i Jumkijl sochn.

642. *Hydnum repandum* L. [Erinaceus coloris pallide lutei. Dill. 188.] — På Jumkijls allmenning.

643. *Hydnum auriscalpium* L. [Erinaceus minimus, auriscalpium inflexum referens.] — I jagparken uthan för Upsala slott.[40]

645. *Clavaria pistillaris* L. [Clavaria alba, pistilli forma. Vaill. 39.] — I myren wid Börje prästgård.

647. *Clavaria muscoides* L. [Fungoides ramosum, minimum, aurantii coloris.] — Wid Lisslena krog.

* Eller kanske *Hypholoma fascicularis* (Huds.) Fr.

648. *Crucibulum vulgare* Tul. [Peziza caliciformis, lentifera. Dill. 195.] — I min Trägård i Upsala, på brädlisterna wid sängarna. (Stockh. mscr.)

649. *Peziza punctata* L. [Peziza inferne nigra, superne alba, nigris maculis punctata.] — På en linda i Waxala.

650. *Peziza repanda* Wg. [Peziza acetabuliformis, subfusca. Dill. 194.] — Wid Witulfsberg i trägården.

654 b. *Lycoperdon stellatum* L. [Fungus pulverulentus, crepitus lupi dictus, coronatus, et inferne stellatus. Raj. Syn. 27.] — Car. Linnæus invenit in colle arenoso, Pålakbacken dicto, prope Upsaliam [1730], [41] och på mitt botak i Upsala 24 febr. 1732.

655. *Dædalea quercina* (L.) Pers. [Agaricus quernus, lamellatus, coriaceus, albus. Dill. 191.] — Wid Himrarna i Jumkijls sochn. — Uppgiften åter struken.

I Uppsalamanuskriptet upptages även: 12. *Polyporus igniarius* L. [Agaricus porosus, igniarius. C. G. 193.] — In stipite abiegno sylvæ Upsaliensis legimus.

664. *Alnus incana* (L.) Willd. [Alnus folio incano. Tourn. 587.] — Prope acidulas Tierpenses.

666. *Betula nana* L. [Betula palustris, nana, foliis parvis, rotundis.] — På Söderöön.

667. *Myrica Gale* L. [Gale florifera. Vaill. 77.] — På Jumkijls allmenning, et passim.

671. *Taxus baccata* L. [Taxus. Tourn. 589.] — På Gräsöön och wid Elfkarby.

674. *Hippophaë rhamnoides* L. [Salix angustifolia, alpina, tota argentea. Rudb. F. Act. Lit. Suec. 1720. 99.] [42] — På Gräsöön.

694. *Hedera Helix* L. [Hedera arborea. Tourn. 613.] — På Slangwiksskogen, intet långt ifrån Sigtuna.

695. *Berberis vulgaris* L. [Berberis dumetorum. Tourn. 614.] — I skogen uthan för Upsala slott, och ellest mångastäds. *

695 b. *Rubus fruticosus* L. [Rubus vulgaris, sive Rubus fructu nigro. C. B. 479.] — Wid Ekolsund. O. Rud[beck]. Wid Sigtuna. — Uppgiften om växten åter struken; i marginalen antecknat: dub[ius].

711. *Ribes nigrum* L. [Ribes nigrum, vulgo dictum folio olente. Dill. 43.] — Har jag sedt på Söderöön, it. på le i norra och södra Roslag försäkrades wäxa och kalla them Tistaver.

* Berberisbusken förefanns sålunda i början av 1730-talet i Upplands skogar, en uppgift, som synes mig vara av ett visst värde, då Henning i sin uppsats om Berberisbuskens historia i vårt land (Meddelande från Centralanstalten n:r 121, 1915) anmärker, att den ej är upptagen i Celsii tryckta Catalogus.

Bondhustru i Kulla på Söderön sade them wäxa i myckenhet i skärn.

713. *Ribes alpinum* L. [Ribes alpinus, dulcis. I. B. II. 98.] — In sylvis. copiose.

Som tillägg till denna översikt må vidare anföras de anteckningar, Celsius infört i Uppsalamanuskriptet, sedan han avslutat detta år 1733. Dessa anteckningar avse Celsii växtfynd under senare delen av 1730-talet och sträcka sig fram till år 1742. De träffas dels å försatspapperet, dels å sidorna 32 b, 34 a, 39 b, 40 och 41.

Anemone ranunculoides L. [Anemonoides fl. luteo.] — Wid Ekolsund.

Pedicularis palustris L. *fl. alb.* [Pedicularis fl. albo.] — Fins offta. Wid Sätran myckit *.

Erodium moschatum L'Hérit. [Geranium cicutæ fol. odorum.] — Holmiæ in plateis.

Mercurialis annua L. [Mercurialis caule brachiato, foliis glabris. H. Cliff. 461.] — På Ups[ala] åå, mot Palins gård och apothequet.

Symphytum officinale L. [Symphytum fl. cœruleo.] — I gaml[a] träg[ården].

Althæa officinalis L. — Althæa uthi Kongstr. i Ups. it. Melilotus fl. albo. [*Melilotus alba* Desr.]

Berberis vulgaris L. — Berberis wid Stockholm.

Sanguisorba officinalis L. — Pimpinella Sanguisorba i diket wid L[illa] Trägårdsmuren 1740 in Aug.

Spiræa salicifolia L. [Spiræa salicis folio.] — På Löfsta wäg.

Neslea paniculata (L.) Desv. [Myagrum.] — Omkring Stockholm, funnit av D. Linnæo, och är nu ett stånd i acad. horto d. 6 oct. 1740.

Cirsium acaule (L.) Scop. — En Carduus acaulis funnen wid Enköping af D. Linn[æo] 1741.

Petasites officinalis Moench. — Petasites på renarna i Gottröra. [Meddeladt] af Nisbet. 1741. 5 Sept. dixit.

Nymphæa minor, fl. luteo. — Wid Basesta i Lena Dn. Strandberg dixit **. Lär vara Stratiotes.

---

* Den från Urban Hjärnes dagar bekanta Sätra hälsobrunn i Västmanland; tillhörde Uppsala akademi sedan år 1748, då den av biskop Kalsenius skänktes till dess medicinska fakultet.

** Zacharias Johan Strandberg (1712—1792), assessor i Collegium medicum och stadsphysicus i Stockholm.

Veronica Chamædrys L. *fl. alb.* [Veronica Chamædri f[olio], fl[ore] toto albo.] — Den fann jag på en trädsåker mellan Marks kyrka och Wedyxa. Mina kom bort.

Gramen caule compresso. — H. Baron Bielke* funnit i Roslagsskären en gång ... ett gramen caule compresso. Idem i finska siön.

Ranunculus auricomus L. — Ranunculus multifido folio i lilla Hagervill äng uthan för parken i Ups[ala].

Asplenium Ruta muraria L. — Ruta muraria har Dn. Lin[næus] funnit i Stockh[olm] på ett ställe.[43]

Cardamine pratensis L. *f. monstr.* — [Cardamine prat. fl. purpurasc. pleno.] — Funnen i ac[ademi]trägå[rden] hos Nitzel.**

Sempervivum tectorum L. — Sedum majus på ett tak på torpet Norrgrind under Biörnarbo i Jumkihl 2 mihl från Upsala d. 18 jul. 1738. Hela taket war fult med stora höga qwistar och blommor.

Libanotis montana Crantz. [Apium petræum, s. montanum album. I. B. 3. 2. 105.] — Wäxer på Sala backarna. Funnen 1735.

Lithospermum officinale L. [Lithospermum majus erectum.] — 1731 på ön Kofsan funnen af C. Linnæo.

Ajuga pyramidalis L. *fl. alb.* — Bugula fl. albo fans in jun. 1737 wid wägen genom Slotsparken i Upsala.

Sagina procumbens L. — Alsine tenuifolia på tak.

Stachys palustris L. [Galeopsis pal. betonicæ folio, fl. varieg.] — Wäxer wid Wattholmen och Ekeby qwarndam i brädden.

Rubus arcticus L. — Rubus humilis Fragariæ folio tagen wid Gryta kyrka af stud. Upl. Brun 1738. Exhibuit exemplar et dixit mihi Dn. Samzelius, H. acad. Ups. hortulanus.***

Valerianella olitoria (L.) Poll. — Locustella kring Stockholm, a Linn[æo].

---

* Friherre Sten Carl Bjelke (1709—1753), assessor och vice president vid Åbo hovrätt. Var en av Vetenskapsakademiens stiftare och en under dess första år synnerligen verksam ledamot. Ivrig botanist, egnade sig Bjelke med särskilt intresse åt gräsen och nämnes i Linnés Flora Suecica som upptäckare av flera nya arter.

** Trädgårdsmästare på Hartecamp i Holland och högt värderad av Linné, förmåddes Diedric Nietzel vid akademiträdgårdsmästarens i Uppsala, Gustaf Samzelius', död 1739 att antaga den lediga tjänsten. Trots ringa löneförmåner skötte Nietzel detta sitt kall med synnerligt nit och framstående skicklighet. Död 1758. Se Linnés brev, I, p. 145.

*** Gustaf Samzelius, medicine studerande, under åren 1736—1739 akademiträdgårdsmästare i Uppsala.

Aquilegia vulgaris L. — Aquilegia cœrul. flor. purp. funnen i en enbuske på wäg till Gottsunda.

Morchella esculenta (L.) Pers. [Morchella minor, rotunda, coloris ex rufo fusci. Boletus esculentus rugosus, fulvus. I. R. H. 561.] — Norr [om] Wiksiö [Wissjön] i Biörklinge.

Poa annua L. [Gramen pratense, paniculatum, minus, panicula, et culmis purpurascentibus. C. B. 2.] — I min trägård på sängarna; på Kongsängen, på wägarna, ther the köra höt in, och i ac. träg. på nys upgrafda platser uthan för qwarteren mot gatan. — Anteckningen senare överkorsad.

Angelica sylvestris L. [Angelica sylvestris, magna, vulgatior. I. B. 3. 144]. — In litoribus marinis, insulis, et montibus, longe major evadit, quam in pratis et silvis. Angelica på saxa i Hammarskären [*Angelica litoralis* Fr.], den rätta. 1738. Angelica sylvestris måste vara 2 slag hos oss.

Allium Schœnoprasum L. — Gräslök på min tompt.

Vaccinium Vitis Idœa L. *f. leucocarpa* Aschs. et Magn. — Hwita Lingon sände mig Dn. Hesselius 1/2 stop dn 28 sept. 1738. Jag wiste ej annat, än det war ärter. — Denna uppgift har jag redan anfört i Svensk Botanisk Tidskrift (1919, p. 109) och där till densamma fogat nödig kommentar.

I brev till Linné nämner Celsius följande i Uppsalatrakten funna växter:

Libanotis montana Crantz. — ... fann Apium petræum s. mont. album R. Syn. 218 i Waxala. (Brev 13 jan. 1736, p. 250).

Lathræa Squamaria L.

Viola odorata L.

Rubus arcticus L. — Jag har funnit squamaria wid mina fäbodar, såsom och wälluchtande violer. Och icke långt ifrån Upsala är nyl. bladen och blomman fundne af Rubo humili el. fragaria fruticante. (Brev 18 maj 1739, p. 263).

Silene noctiflora L. — Thenna lilla Lychnis fan iag i thessa dagar. Hwit blomma, 5 petala profunde incisa; flos non aperitur interdiu, uthan mot afftonen in till morgonen. Wäxer wid min tijondlada, när man går till Rikomberga. Herba est humilis och sig altid lik.

Carduus crispus L. *fl. alb.* — Carduum caule crispo fann iag nyl. med hwit blomma öfr en hel stor buske ther af. (Brev 24 aug. 1739, p. 264).

Bland Celsii i det föregående anförda uppgifter ur Flora Uplandica blevo endast några få offentliggjorda i

tryck. Detta skedde 1745 genom Linné i Flora Suecica. Redan dessförinnan hade emellertid någon enstaka uppgift influtit i Linnés Hortus Cliffortianus (1737) och i Flora Lapponica (1737). Detta gäller t. ex. om *Herminium Monorchis:* Upsaliæ in Suecia eandem legit Cel. O. Celsius (Hort. Cliff., p. 429), och *Sceptrum Carolinum:* Ol. Celsius in Uplandia eandem anno 1729 sponte nascentem nobis demonstravit (Fl. Lapp., p. 199). Som nämnt är det emellertid huvudsakligen Linnés Flora Suecica som tillfört vår botaniska litteratur några bland de viktigare av Celsii uppgifter angående utbredningen och förekomsten av intressantare element i Upplands flora. Dessa uppgifter ha sedan ur Flora Suecica upptagits i senare floristiska arbeten.

Linné citerar i Flora Suecica (1745, 1755) Celsius såsom auktor vid följande växter och fyndställen:

Salvia pratensis L. — Juxta fluvium & viam ad Högstadbro paræciæ Bælingæ Uplandiæ.

Tillæa aquatica L. — Prope Upsaliam versus Vaxaliam in cavitate petræ aqua stagnante repleta.

Echium vulgare L. — In Rasbo Uplandiæ.

Campanula Cervicaria L. — Prope Elfcarlebyam.

Allium ursinum L. — In Roslagiæ maritimis.

Epilobium hirsutum L. — In insula Söderön prope Öst-hammar.

Silene. — In agris Upsaliensibus, semel lecta ab O. Celsio.

Silene rupestris L. — In Uplandiæ monticulo Kättinge.

Silene noctiflora L. — Upsaliæ juxta agros visa ab O. Celsio.

Anemone ranunculoides L. — In sylva Ekolsundensi.

Stachys alpina L. — In Uplandia reperit semel O. Celsius.

Erodium moschatum L'Hérit. — In plateis Stockholmiensibus.

Ophrys latifolia L. — In pascuis paludosis ad acidulas Sätrenses Wesmanniæ.

Najas marina L. — In mari Baltico, ad littora Roslagiæ lecta ab O. Celsio.

Isoëtes lacustris L. — In fluvio Dalekarlico ad Elfcarleby.*

* Linné fann år 1749 *Isoëtes* i sjön Möckeln vid Stenbrohults stränder. Denna växt, skriver han i Skånska Resan (p. 418), hade ditintills »icke funnits utom Ängland, mer än endast et enda stand vid Elfkarleby».

Fontinalis capillacea L. — In Gestricia, parœcia Hambrunge in fluvio prope templum.

Polytrichum urnigerum L. — Upsaliæ.

Mnium pyriforme L. — Upsaliæ.

Jungermannia albicans L. — In umbrosis.

Fucus membranaceus ramosissimus, ramulis linearibus. — In mari Roslagiam alluente.

Mucor albus, capitulis villosis. — Habitat mense Septembri post pluvias in solo putrido & suggrundiis Upsaliensibus.

Buxbaumia aphylla L. — Habitat Upsaliæ in rupibus & locis glareosis media æstate passim (Flora Suec. 1745), lecta Upsaliæ 1739 ab Ol. Celsio, Theol. Professore primario; a quo tempore plantam non vidi (Flora Suec. 1755).*

Mucor Embolus L. — Circa Upsaliam.

Ytterligare ett i tryck utgivet arbete lämnar upplysning om av Celsius i Uppsalatrakten gjorda fynd och iakttagelser. Under sin utländska resa på 1690-talet hade Celsius kommit i beröring med åtskilliga av tidens mest berömda lärde och underhöll sedermera med flera botanister i utlandet en livlig brevväxling, såsom med Wilhelm Sherard och professor Johan Jacob Dillenius i Oxford, sin tids mest framstående bryolog. Den senare hade Celsius rådfrågat

* I sin avhandling: Buxbaumia (1757) lämnar Linné närmare upplysningar om fyndorterna. Det heter där (p. 8): »O. Celsius senior cum Nob. D:no Præside hunc in rupibus Lasbyensibus anno 1739 invenit. Specimina statim mittebantur ad Dillenium, qui in appendice Historiæ Muscorum inde . . . formavit descriptionem p. 554». Vidare å p. 10: »ad Upsaliam in rupibus Lassbyensibus a O. Celsio, nuper a me ad prædium Kihl milliare cum semisse distans ab urbe, in parœcia Vånge, in valle depressiori inter muscos ad radices rupium crescens. Ast nunc postquam innotuit a commilitonibus honoratissimis passim prope Upsaliam in sylva Regia, & quidem variis locis lectus est».

Ett ännu senare fynd av samma intressanta mossa nämner Johann Beckmann i redogörelsen för sin resa genom Sverige 1765—1766 och sitt därunder gjorda besök hos Linné. Det heter (p. 99): »Buxbaumia aphylla ist zu erst vom seligen Ol. Celsius 1739 um Upsala gefunden, hernach hat [man] sie bis 1757 vergebens gesucht gehabt. Auch noch gehen Jahre hin, da man sie auch bey fleissigem Nachsuchen nicht findet. Diess Jahr hatte ich das Vergnügen, sie zu erst, und zwar an 2 verschiedenen Stellen, zu finden. Conf. Flora Suec. n. 1293 & Am. ac. V.».

angående vissa kryptogama och fanerogama växter, t. ex. *Subularia aquatica*, om vilken han, såsom redan nämnts, i Flora Uplandica antecknat: »Hujus plantulæ notitiam debeo J. J. Dillenio», vidare angående *Cornus suecica*, som Dillenius upptog i sitt ståtliga planschverk Hortus Elthamensis (1732) med en av Celsius meddelad, men i själva verket från Linné härrörande beskrivning. I sitt andra stora arbete, Historia Muscorum (1741), nämner Dillenius följande, av Celsius i Uppsalatrakten anträffade och till honom i brev sända lav- och mossarter: *Lecanora tartarea* (L.) Ach., *Parmelia centrifuga* (L.) Ach., *Cetraria glauca* (L.) Ach., *Gyrophora polyphylla* (L.) Fw. β *deusta* (L.) Fw., *Antitrichia curtipendula* (L.) Brid., *Ceratodon purpureus* (L.) Brid., *Pohlia carnea* (L.) Lindb., *Pohlia cruda* (L.) Lindb. och *Buxbaumia aphylla* L. Till beskrivningen av dessa har Dillenius bifogat: »ab Ol. Celsio circa Upsaliam lectam, repertam» etc. Beträffande Celsii fynd av *Buxbaumia*, vilket gjordes år 1739, men först två år senare blev Dillenius bekant, nämner den senare i bihanget till Historia Muscorum (p. 554): »nuperrime (24 oct.) [1741] sex elegantia hujus vel Musci, vel Fungi exemplaria accepi ab Ol. Celsio . . . ». Dillenius meddelar i sammanhang därmed en lång, på Celsii exemplar grundad beskrivning av växten; denna lämnade senare utgångspunkten för Linnés avhandling: Buxbaumia (1757).

De anförda växtarterna träffas i Dillenii arbete under av honom använda namn å sidorna 132, 163, 180, 193, 219, 333, 338, 401, 402, 554. De moderna namn, som de bära i ovanstående förteckning, ha anförts med ledning av Lindbergs arbete Kritisk granskning af mossorna uti Dillenii Historia muscorum [1741]. (Inbjudningsprogram, Helsingfors, 1884).

Av anteckningar, som Linné meddelat i sin självbiografi, framgår, att han året 1729 företagit ett flertal botaniska

exkursioner i Uppland och vid åtskilliga tillfällen varit Celsius följaktig på dennes resor. Härom har han, särskilt i Vita Caroli Linnæi, lämnat förhållandevis utförliga upplysningar. Den 24 maj anträdde han sålunda i sällskap med en sin dåvarande lärjunge, medicine studeranden Johan Humble, en färd till Dannemora. Därvid anträffades 15 närmare angivna sällsyntare växter, till vilka enligt Linnés brev till Kilian Stobæus i Lund (den 23 juni 1729) ytterligare få läggas trenne andra. Den 24 juni företogs en färd till Roslagen, varvid Celsius medföljde »allenast till den ändan», som Linné skriver, »att wisa mig Sceptrum Carolinum Rudb: f: som dock eij då stod i blomma», och den 30 juni till Öregrund, Gräsön och Karön, den senare resan med anslag af Vetenskapssocieteten i Uppsala. Under sistnämnda utflykt, vilken varade 10 dagar, gjorde Linné rika skördar av sällsyntare växter, bland vilka ej mindre än 26 tidigare ej anträffats i Uppland.* På hösten, den 7 september, besöktes Börje, då Linné och Celsius funno *Sceptrum Carolinum* »uti full mognad med dess capsulæ».

Av Linnés självbiografiska anteckningar framgår vidare, att han såväl under denna tid — då utflykterna huvudsakligen företogos i syftet att fullständiga förteckningen över Upplands växter — som även följande året var Celsius behjälplig vid utarbetandet av Flora Uplandica. Beträffande de i detta arbete upptagna och av honom upptäckta växterna har Linné lämnat närmare upplysningar i sitt år 1729 nedskrivna ungdomsverk Spolia Botanica, vars tredje del, Plantæ Roslagicæ, utgör en förteckning över hans under resorna samma år funna växter. Dessa uppgå till ett antal av 47. »Alla dessa Roslagiska örter», slutar Linné sin förteckning, »har jag först uti Upland upfunnit. Alla dessa

* Även andra naturalier insamlades under denna exkursion. I Pluto Svecicus (p. 22) nämner Linné en Pyrites cubicus, tessulatus luteus, vilket mineral han vid nämnda besök torde ha anträffat. Från utflykten till Dannemora härröra talrika, i samma arbete nämnda mineral och bergarter.

hafwer jag communicerat D. Celsio att insättia uti sin Flora Uplandica. Doch tages här undan Ophioglossum, Triglochim et Hypopithys med Scept[ro] Carol[ino], som D. Celsius funnit före mig». * Härmed får det anses vara till full klarhet ådagalagt, att med avseende på dessa växter fyndortsuppgifterna i Flora Uplandica ej härröra från Celsius, utan från Linné. Då anteckningarna i Spolia Botanica utgöra värdefulla komplement till Celsii uppgifter, skola de här i det följande anföras såsom tillägg till ovan meddelade utdrag ur Flora Uplandica. Jag har därvid även medtagit en och annan hithörande uppgift, som jag träffat undangömd i andra Linnés skrifter från samma eller senare tid. För korthetens skull lämnas dessa tillägg i form av noter till hänvisningarna (med motsvarande siffror) i föregående framställning.

1) Wid stranden på Karöen. Linn. Plant. Rosl. 30.
2) Wid Löfstad. Linn. Plant. Rosl. 28.
3) På Lilieholmen ej långt från Upsala. Linn. Plant. Rosl. 22.
4) Denna med den föregående *[Plantago maritima]*, af hwilken hon är allenast en varietet, har jag funnit wid Gräsöen. Linn. Plant. Rosl. 26.
5) Myosotis s. Echium scorpioid: arv. fl: carneo. varietas wid Dannemora. Vita Car. Linn. p. 7.
6) På Karöen wid Östhammar. Vita Car. Linn. p. 7. — Wid stranden på Karöen. Linn. Plant. Rosl. 29.
7) Wid Öregrund. Vita Car. Linn. p. 7. — Wid Öregrunds hafsbrädd. Linn. Plant. Rosl. 31.

Här må på detta ställe erinras om en föga uppmärksammad samling av Linnéska växter, huvudsakligen från Lappland, vilken även innehåller ett trettiotal växtexemplar från Uppland med egenhändig påskrift av Linné: Fl. Upl. De senare växterna torde, åtminstone till någon del, härröra från Linnés och Celsii gemensamma utfärder. Ifrågavarande herbarium var ursprungligen en

* Linné har i Plant. Rosl. citerat Fl. Upl. vid 8: Chara minima muscosa *(Chara aspera* Willd., ej, såsom Åhrling tytt densamma, *Chara hispida* L.*)* samt i Vita Car. Linn., p. 8 (Roslagska resan): Plantago in Fl. Upl. *(Plantago maritima* L. *var.)*. Dessa citat ha av Åhrling hänförts till Celsii tryckta Catalogus, men de syfta uppenbarligen på manuskriptet till Flora Uplandica.

gåva, som Linné under vistelsen i Holland på 1730-talet skänkte sin vän Johannes Burmann i Amsterdam, och införlivades senare jämte dennes övriga samlingar med det Delessertska muséet i Paris. Det har numera med detta förflyttats till Genève, där den ända ditintills separat hållna samlingen upplösts och dess växter inrangerats i muséets övriga samlingar. Th. M. Fries, som på 1860-talet i Paris undersökt dessa Linnéväxter, nämner bland dem ett uppklistrat exemplar av *Veronica longifolia f. maritima* (Veronica caule erecto, spicis pluribus, foliis lanceolatis serratis, l. c. p. 5), där Linné å bladets baksida antecknat, förutom åtskilliga synonymer, följande: »Denna fant jag copiose wid hafkanten, intet långt från Gräsö.» Då växtsamlingen innehåller övervägande lappländska växter, har Fries uttalat den förmodan, att växten ifråga härrör från Linnés resa till Lappland. »Namnet Gräsö är», tillägger Fries, »något osäkert, men då L[inné] öfver Åland återvände till Uppsala från sin Lappska resa, synes det ganska troligt, att han i Roslagen insamlat ifrågavarande växt, i synnerhet som orden Fl. Upl. finnas anförda.» Det förefaller dock mera troligt, att exemplaret härrör från Linnés Roslagsresa 1729, då Gräsön befanns vara ett särdeles givande växtställe och vid denna utflykt av honom sorgfälligt utforskades.

8) Dannemora. Vita Car. Linn. p. 6. — Denna fant jag wid Dannemora. Linn. Plant. Rosl. 35.

9) Denna är på 2:ne ställen mig blefwen wist af Doct. Celsio, som första gången reste till den ändan 5 mihl. Linn. Plant. Rosl. 34. I sin dagbok (Vita Caroli Linnæi) har Linné för den 7 september 1729 antecknat: »D: Celsius och jag reste till Börie sochn och sågom Sceptrum Carolinum uti full mognad med dess capsulæ, då jag fant att dett revera var en Pedicularis . . .»

Den första i tryck utgivna beskrivningen över *Sceptrum Carolinum* lämnades år 1731 av Linné i en avhandling, som å titelbladet uppgives ha till författare Olof Rudbeck d. y:s son, Johan Olof Rudbeck: Dissertatio botanica de planta Sceptrum Carolinum dicta. Beträffande växtens förekomst i Uppland nämnes här (pp. 14, 15): Reperitur Sceptrum nostrum Carolinum duobus in locis in Uplandia, ut ad Born . . . in parœcia Börjensi . . . Reperiit alias Sceptrum Carolinum in alio loco parœciæ Börjensis, nec non in parœcia Junkilensi, . . . Doctor Olavus Celsius . . . Mense itaque medio Augusti, anno præterlapso, ad Sceptrum Carolinum rite contemplandum, accurate examinandum & describendum, atque pro raritate sua singulare inter chartas conservandum comite Hist. nat. cultore & Botanico exercitatissimo D. Carolo Linnæo, in parœciam profectus Borjensem, flores Sceptri Caro-

lini, alios vigentes. alios decidentes videbam, & ita opportunissima mihi erat occasio tam ipsum florem & fructum quam omnes illius proprietates rite & accurate examinandi.

Den ovannämnda Rudbeckska avhandlingen har emellertid, som man vet, författats av Linné. I augusti 1730 besökte denne, åtföljd av Johan Olof Rudbeck, vars informator Linné då var, Börje för att iakttaga och närmare undersöka *Sceptrum Carolinum* i blom- och fruktstadium. Originalmanuskriptet till avhandlingen ifråga: Caroli Linnæi Dissertatio botanica de planta Sceptro Carolino dicta ... responde Joh. Ol. Rudbeck 1731, trycktes år 1907. Linné låter här Rudbeck anföra följande beträffande växtens fyndorter: »Hwar äst min farfader [Olof Rudbeck d. ä.] henne här omkring funnit, wet jag icke, doch är eij någon twifwel med mindre hon äfwen fins uti wårt Upland. Hälst som Rev: D:nus. O. Celsius f. s. th. Doct. & Prof. siälf henne funnit här uti Upland, näml. wid Ultuna almenning. Den mera examinerat och beskrefwet har jag och D. C. Linnæus, Botanicus eximius, tagit på Borie sochn ¾ mihl från Upsala, hkn man på twå diversæ tider ... besocht, hwar af man [kan] sluta dess tempus florendi.»

Linnés Flora Lapponica meddelar angående växten (p. 199): »Ol. Celsius in Uplandia eandem anno 1729 sponte nascentem nobis demonstravit.»

10) Wid Norby åbrād. Linn. Plant. Rosl. 23.

11) Wid Waxala. Linn. Plant. Rosl. 24.

12) Wid Upsala. Linn. Plant. Rosl. 37.

13) In alpibus lapponicis ... sæpius perennat; Upsaliæ major evadit & annua communiter est, ut in tectis Upsaliæ antiquæ, collibusque sepulchralibus ad Upsaliam antiquam, & in collibus Luthagen ad latus urbis Upsaliensis. Linn. Hort. Cliff., p. 334. I anteckning till detta citat anför Åhrling (Linnés Ungdomsskrifter, I, p. 104): »När L[inné] första gången insamlade *Draba incana* vid Upsala har ej kunnat utredas, antagligen var den förut funnen der af Ol. Celsius.» Uppgiften i Flora Uplandica bestyrker, att växten upptäckts senast 1730.

14) Crescit ... in Svecia circa Carlberg prope Holmiam. Linn. Hort. Cliff., p. 336. — Åhrlings förmodan (Linnés Ungdomsskrifter, I, p. 104), att Linné funnit *Cardamine impatiens* under sin vistelse i Stockholm sommaren 1731, är oriktig, då av Celsii uppgift i Flora Uplandica framgår, att växtplatsen Carlberg var honom bekant redan 1730.

15) Dannemora. Vita Car. Linn. p. 6.

16) Wid Öregrunds hafsstrand. Linn. Plant. Rosl. 41.

17) Dannemora. Vita Car. Linn. p. 6 — Wid Dannemora machin på bärget. Linn. Plant. Rosl. 40.

18) Uti jagtparken wid Upsala. Floret julio. Linn. Plant. Rosl. 47.

19) Flores woro aldeles gröna. På Roslagiska resan. Linn. Plant. Rosl. 27.

20) Wid landswägen wid Wästerås. Linn. Plant. Rosl. 42.

21) På Gräsöen öfwer i bärgen. Linn. Plant. Rosl. 45.

22) Wid Dannemora cum antecedente [*Vicia silvatica*]. Linn. Plant. Rosl. 39.

23) Dannemora. Vita Car. Linn. p. 6.

24) Dannemora. Vita Car. Linn. p. 6. — Wid Dannemora. Linn. Plant. Rosl. 43.

25) På Gräsöen. Vita Car. Linn. p. 8. — På Gräsöen copiose. Linn. Plant. Rosl. 46. — Upsaliæ in Suecia eandem legit Cel. O. Celsius. Linn. Hort. Cliff., p. 429. — Eandem . . . in Græsœa . . . legimus, ubi copiosissime crescit. Linn. Flor. Lapp., p. 248.

26) Wid Dannemora in uliginosis. Linn. Plant. Rosl. 21.

27) Ad littora maris, m [item] in Uplandia prope Gräsœam inveni. Linn. Plant. Scan. 53.

28) Wid Bõrstel. Linn. Plant. Rosl. 18.

29) Wid Karõen. Linn. Plant. Rosl. 19.

30) På Gräsöen wid stranden. Linn. Plant. Rosl. 20.

31) På Gräsöen wid stranden. Linn. Plant. Rosl. 11.

32) På Roslagska resan. Linn. Plant. Rosl. 14.

33) Wid Karõen copiose på ett ställe. Linn. Plant. Rosl. 17.

I sin Iter ad exteros (p. 388) nämner Linné från ett tillfälligt besök i Weflesfleret (mitt emot Kramp i Holstein) en där växande Cyperus niger gräsöensis, varmed han uppenbarligen menar denna från Karõn kända *Scirpus maritimus*.

34) Denna eljest på havsstränder förekommande växt hade i början av 1720-talet anträffats på Kungsängen utanför Uppsala av medicine adjunkten Petrus Martin, Olof Rudbeck d. y:s måg, som i brev sänt den till William Sherard i London. Dennes skrivelse, Petri Martin Epistola ad Gulielmum Sherardum, offentliggjordes senare i första volymen av Acta Literaria Sueciæ. Härom meddelar Linné i Plant. Rosl. p. 77: »Wid Upsala på Kongsängen i sidden (:hinc planta maritima aqvarum dulcium alumna fieri potest:). Denna skickade D: Martin . . . till Sherard och frågade namnet, och fick till swars Juncago maritima perennis Sherard.» Om *Triglochin maritimum* och dess förekomst i Uppsalatrakten meddelar Linné vidare i Flora Lapponica (svenska upplagan, p. 97): »Detta är den för Martin obekanta växt, som

han sände till Sherard och beskref i Acta Lit. Suec. tom. I. Sagde nu aflidne man kunde nämligen knappast tänka sig någon rimlig anledning, hvarför en ren hafsväxt skulle själfsådd uppträda nära Uppsala på Kungsängen, som ligger på sju mils afstånd från hafvet och vid hvilken sött vatten framrinner.»

35) Denna med den föregående *[Chara tomentosa]* fant jag wid Börstel i Roslagen uti siöen helt mycket. Linn. Plant. Rosl. 8.

36) Wid Karön ej långt från Östhamar. Linn. Plant. Rosl. 6.

37) Filum maritimum *[Chorda Filum]* wid Östhamar. Vita Car. Linn. p. 7.

38) Wid Östhamars strand. Wistes Doct. Celsio. Linn. Plant. Rosl. 3.

39) Conferva reticulata L. [Conferva aquatica non lubrica. Dill. 200.] — Wid Ulfwa qwarn, gafs D. Celsio. Linn. Plant. Rosl. 4.

40) Denna fant jag uti jägare parken wid Upsala utanför Pålacks backen och gaf D. Celsio. Linn. Plant. Rosl. 2.

41) Denna fant jag i stor myckenhet uti en liten hola intet långt ifrån fjerdingsstolpen på Pålacksbacken utan för Upsala och gaf honom D. Celsio att insättia uti Flora Uplandica. Linn. Plant. Rosl. 1.

42) Åhrling har i sin kommentar till Linnés Ungdomsskrifter (I, p. 83) sökt identifiera ifrågavarande *Salix*-art (Plant. Rosl. 48) med *Salix Lapponum* L. Originalexemplaret i Celsii herbarium visar emellertid, att växten ej är någon *Salix*, utan *Hippophaë rhamnoides*. Anmärkningsvärt är, att Linné i sin dagbok över Roslagsresan (Vita Car. Linn. p. 8) nämner en annan *Salix*-art, Salix oleæ sylv. folio alpina Rudb. f., synonym med *Salix caprea* L. I Flora Uplandica (Lundamscr.) bär *Hippophaë rhamnoides* ursprungligen samma namn, Salix oleæ sylvestris folio, alpina. Rudb. F. Act. Lit. Suec. 1720. 99, men detta namn har sedan överstrukits och det av Linné i Plant. Rosl. 48 använda tillskrivits. Linnés medverkan vid denna rättelse i Celsii manuskript är uppenbar, likaså Linnés glömska att i dagboken över Roslagsresan ändra samma där använda namn.

43) »Asplenium . . . Ruta muraria ved Roslags Tullen i Berget ved Stockholm.» Borchgrewinks Collegium Botanicum Linnæanum, 1766 (tryckt i Norske Videnskabers Selskab, Trondhjem 1907) p. 56.

Litteraturförteckning.

A. Afzelius, Egenhändiga anteckningar af Carl Linnæus om sig sielf. Med anmärkningar och tillägg. Stockholm 1823.

E. Almquist, Linné och Flora Upsaliensis. (Svenska Linnésällskapets Årsskrift. V. 1922. p. 56).

Caspari Bauhini Πιναξ Theatri Botanici. Basileæ 1623.

Johann Beckmanns Schwedische Reise 1765—1766. Herausgegeben von Th. M. Fries. Inbjudningsskrift. Uppsala 1911.

Steffan Bøomann, Geom. Delineation över Upsala Stadh. 1671.

Jonas Brolin, Charta öfwer Upsala Stad. N:o II. Utgifven i Stockholm år 1770.

[Olof Celsius], Plantarum circa Upsaliam sponte nascentium Catalogus. Avia Meleridum peragro lOCa. (Acta Literaria et scientiarum Sveciæ. 1732. p. 9). — Tryckt år 1735.

—, Tilökning på några örter, fundna i Upland, sedan Catalogus Plantarum Uplandicarum utgafs år 1732. (Swenska Wetenskaps Academiens Handlingar Vol. I. 1740. p. 299).

—, Flora Uplandica. [1730]. — Manuskript å Lunds universitetsbibliotek.

Olavi Celsii Flora Uplandica sive Catalogus Plantarum quo Stirpes pleræque per Uplandiam sponte nascentes enumerantur, et suis secundum clarissimorum Botanicorum placita, classibus et appellationibus distinguuntur. Avia Meleridum peragro Loca. Upsaliæ A:o 1730. — Manuskript å Riksmuseum i Stockholm.

[Olof Celsius], Flora Uplandica sive Catalogus quo Stirpes in Uplandia, & circa Upsaliam inprimis, sponte nascentes enumerantur, cura & studio Olavi Celsii. [1733]. — Manuskript å Uppsala universitetsbibliotek.

O. Dahl, Carl von Linnés Forbindelse med Norge. Collegium Botanicum Linnæanum calamo exceptum a Borchgrewink Upsaliæ A:o 1766 et exscriptum ab eodem Nidrosiæ A:o 1767. (Norske Videnskabers Selskab. Trondhjem 1907).

J. J. Dillenius, Hortus Eltharnensis seu plantarum rariorum quas in horto suo Eltham in Cantia coluit Jacobus Sherard, delineationes et descriptiones. Londini 1732.

—, Historia Muscorum. Oxonii 1741.

Friedrich Ehrhart, Versuch eines Verzeichnisses der um Upsal wild wachsenden Pflanzen. (Beiträge zur Naturkunde, und den damit verwandten Wissenschaften. Fünfter Band. Hannover und Osnabrück 1790. p. 1).

A. Erdmann & K. Hildebrand, Uppland. Skildring af land och folk. Utgifven af Kungl. Humanistiska Vetenskapssamfundet i Uppsala. I, II. Stockholm 1905—1908.

Joh. Fischerström, Utkast til Beskrifning om Mälaren. Stockholm 1785.

Ali Floderus & M. A. Goldschmidt, Synopsis plantarum parœciæ Uplandiæ Funbo. Upsaliæ 1853.

E. Fries, [Om Olof Celsius' herbarium i Stockholm]. Förhandlingar vid de Skandinaviske Naturforskarnes Möte i Stockholm den 13—19 Juli 1842. p. 549.

Th. M. Fries, Anteckningar rörande en i Paris befintlig Linneansk växtsamling. (Öfversigt af K. Vetenskapsakademiens Förhandlingar. 1861. N:o 6. p. 225).

—, Linné. Lefnadsteckning. I, II, Stockholm 1903.

—, Skrifter af Carl von Linné, utgifna af Kungl. Svenska Vetenskapsakademien. I—V. Uppsala 1905—1913.

—, Naturalhistorien i Upsala under de fyra första decennierna af 1700-talet. (Nordisk Tidskrift. 1912. pp. 344, 417).

O. Gertz, Cecidologiska och teratologiska uppgifter i Olof Celsii Flora Uplandica. (Fauna och Flora. 1917. p. 265).

—, Några äldre litteraturuppgifter om Vaccinium Vitis Idæa L. f. leucocarpa Aschs. et Magn. (Svensk Botanisk Tidskrift. 1919. p. 109).

—, Olof Celsius d. ä. och Flora Uplandica. Ett blad till Uppsalabotanikens historia. (Svenska Linnésällskapets Årsskrift. III. 1920. p. 36).

A. Grape, Om Christopher Tärnströms resejournaler. (Svenska Linnésällskapets Årsskrift. I. 1918. p. 126).

C. J. Hartman, Handbok i Skandinaviens Flora. Elfte upplagan, utgifven af Carl Hartman. Stockholm 1879.

K. Hedbom, Strödda anteckningar om några märkligare element i Upsala-Floran förr och nu. (Svensk Botanisk Tidskrift. 1912. p. 459).

E. Henning, Bidrag till kännedomen om Berberisbuskens uppträdande i mellersta och södra Sverige. (Meddelande n:r 121 från Centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet. Botaniska avdelningen n:r 10. Stockholm 1915).

I. A. Holmström, Utkast till Svenska Florans Literatur-Historia. (Botaniska Notiser. 1849. pp. 105, 156).

J. M. Hulth, Om handskrifterna till Linnés Flora Kofsöensis. (Svenska Linnésällskapets Årsskrift. VII. 1924. p. 62).

S. O. Lindberg, Kritisk granskning af mossorna uti Dillenii Historia muscorum [1741]. Inbjudningsprogram. Helsingfors 1884.

C. J. Lindeberg, Synopsis Plantarum Vascularium in regione Mæleri orientali-boreali sponte crescentium. Upsaliæ 1848.

S. J. Lindgren, Bidrag till Upsala-Florans Bryologi. (Botaniska Notiser. 1842. pp. 113, 142, 145).

A. Lindström, Flora Uplandica. (Botaniska Notiser. 1842. p. 135).

Carolus Linnæus, Catalogus Plantarum Rariorum Scaniæ item Catalogus Plantarum Rariorum Smolandiæ. 1728. (Carl von Linnés Ungdomsskrifter. I. p. 27).

—, Spolia Botanica sive Plantæ Rariores per Smolandiam, Scaniam et Roslagiam. 1729. (Carl von Linnés Ungdomsskrifter. I. p. 55).

Caroli Linnæi Hortus Uplandicus. I—III. 1730, 1731. Utgifna af M. B. Swederus. (Carl von Linnés Ungdomsskrifter. I. p. 107—270).

— Dissertatio Botanica de Planta Sceptro Carolino dicta. Sub Præsidio

D:ni Laurentii Roberg. Responde[nte] Joh. Ol. Rudbeck. 1731. (Skrifter af Carl von Linné. IV. Upsala 1908. p. 243).

Caroli Linnæi Flora Kofsöensis 1731. Utgifven af Otto Gertz. (Botaniska Notiser. 1919. p. 85).

- Iter ad Exteros. 1734. (Carl von Linnés Ungdomsskrifter. II. p. 369).

[Linné], Vita Caroli Linnæi. (Carl von Linnés Ungdomsskrifter. I. p. 1).

Linnés Pluto Svecicus och Beskrifning öfwer Stenriket, utgifna af Carl Benedicks. Uppsala 1907. Inbjudningsskrift.

Caroli Linnæi Flora Lapponica. Amstelædami 1737. — Öfversatt till svenska språket af Th. M. Fries. (Skrifter af Carl von Linné. I. Upsala 1905).

Hortus Cliffortianus. Amstelodami 1737.

Flora Suecica. Stockholmiæ 1745. Editio altera. 1755.

Carl Linnæi Skånska Resa, förrättad år 1749. Stockholm 1751.

[Carolus Linnæus], Herbationes Upsalienses, quas sub præsidio Caroli Linnæi publico examini submittit Andreas N. Fornander. Anno 1753. Upsaliæ.

—, Buxbaumia, quam sub præsidio Caroli Linnæi publica ventilationi submittit Antonius Rolandi Martin. Upsaliæ 1757.

[Linné], Bref och skrifvelser af och till Carl von Linné, utgifna af Upsala Universitet. Första afdelningen. I, V. Stockholm 1907, 1911.

Petri Martin Epistola ad Gulielmum Sherardum. (Acta Literaria Sveciæ. I. 1722. p. 340).

C. G. Myrin, Corollarium Floræ Upsaliensis. Dissertatio. I—VII. Upsaliæ 1833—1834.

K. B. Nordström, Zur Wasservegetation des nordostlichen Teils der Provinz Upland. (Botaniska Notiser. 1912. p. 149).

J. Palmberg, Serta Florea Suecana eller Swenske Örte-Krantz. Å nyo vplagd och förbättrad af J. B. Steinmeyer. Stockholm 1733. [Nytt avtryck 1738].

[Johan Olof Rudbeck], Dissertatio de planta Sceptrum Carolinum dicta, quam præside Laurentio Robergio ventilandam sistit auctor Johannes Olavus Rudbeck Ol. Fil. ad diem 19. Jun. anni 1731. Upsalis.

I. A. Schagerström & Söderbaum, Plantæ Cotyledoneæ Paræciæ Roslagiæ Bro. Præside Elia Fries. Uppsala 1839, 1840.

I. A. Schagerström, Conspectus Vegetationis Uplandicæ. I—IV. Upsaliæ 1845.

[J. B. Steinmeyer], Botanologia, hwilken jag hafwer lerdt i Col[l]egium Botanicum hos Hr. Rectorn Stein Meijer, begynt en måna[d] för jul 1727. Stockholm, Carl Stjerneld. — Manuskript å Lunds universitetsbibliotek.

A. Sörlin, Floristiska anteckningar från Östergötland och Upland. (Svensk Botanisk Tidskrift. 1916. p. 73).

K. Fr. Thedenius, Flora öfver Uplands och Södermanlands Fanerogamer och bräkenartade växter. Stockholm 1871.

J. P. Tournefort, Institutiones Rei Herbariæ. Parisiis 1700.

Georg Wahlenberg, Flora Upsaliensis enumerans plantas circa Upsaliam sponte crescentes. Upsaliæ 1820.

L. J. Wahlstedt, Monografi öfver Sveriges och Norges Characéer. (Bilaga till Christianstads Högre Elementar-Läroverks Inbjudningsskrift för år 1875).

J. E. Wahlström, Plantarum vascularium in regione Telgæ borealis sponte crescentium synopsis. Upsala 1847.

Adam Werner, Dissertatio physica Græs-œam representans. Præside Laurentio Roberg. Upsaliæ 1727.

E. Åhrling, Linnés förhållande till sina lärjungar. Litteraturhistoriska och biografiska bidrag. (Festen till Carl von Linnés Minne i Upsala den 10 januari 1878. p. 65).

—, Carl von Linnés Svenska arbeten i urval och med noter utgifna. 1878—1880.

E. Åhrling & M. B. Swederus, Carl von Linnés Ungdomsskrifter, utgifna af K. Vetenskapsakademien. Första serien. Stockholm 1888.

Smärre notiser.

Zur Klärung einiger historisch-pflanzensoziologischen Streitfragen.

Seinen in den »Botaniska Notiser» H. 5—6. 1924, veröffentlichten, in obiger Weise betitelten Aufsatz hat E. Du Rietz mit einem »Anhang» versehen, welcher sich gegen »die letzte historische Arbeit» (»Einige Hauptzüge der pflanzentopographischen Forschungsarbeit in Finnland», Acta forestalia fennica 23, 1923) des Unterzeichneten richtet. In betreff dieses »Anhangs» erlaube ich mir Folgendes zu bemerken:

1. Es handelt sich um keine »historische Arbeit» von mir, sondern um einen schon im Frühjahr 1922 in der Finnischen Akademie der Wissenschaften gehaltenen Vortrag, der keine geschichtliche Darstellung der Pflanzensoziologie *im allgemeinen*, sondern eine kurze Übersicht über die Hauptzüge der pflanzentopographischen Forschungsarbeit *in Finnland* sein will und welcher zum Teil durch die in bezug auf Finnland nicht ganz einwandfreie Darstellung von Du Rietz in seinen im vorhergehenden Jahr erschienenen »Methodologischen Grundlagen der modernen Pflanzensoziologie» (Upsala 1921) veranlasst war.

2. Da die pflanzentopographische Forschungsarbeit in Finnland, unter der Führung J. P. Norrlins, sich sehr selbständig entwickelt hat, hatte ich in einem solchen Vortrag um so weniger Ursache, die ausländische pflanzengeographische Literatur zu behandeln.

3. Was besonders die Untersuchungen Palmgrens anbelangt, hatte ich gar keinen Anlass, die verdienstvollen Arbeiten Jaccards, Raunkiærs u. a. zu referieren, da ich ganz genau wusste, dass Palmgren vollständig unabhängig von diesen namhaften Forschern zu seinen Ergebnissen gekommen war, was auch aus seiner bekannten Abhandlung ohne weiteres hervorgeht [1].

[1] Die Behauptung von Du Rietz (S. 430): »Das Einzige was ich in der ganzen finnischen Literatur (mit Ausnahme der Arbeiten Brenners) über die Arbeiten Jaccards habe finden können, ist folgende Fussnote

4. Noch weniger Ursache hatte ich, zu analysieren, welche Vorgänger die pflanzensoziologische Richtung der Upsalenser Botaniker gehabt hat, sondern ich durfte mich damit begnügen, zu konstatieren: »Die sehr beachtenswerten und originellen Untersuchungen Palmgrens von 1915—1917 blieben, wie es scheint, nicht ohne Einfluss auf die obengenannte schwedische, die Pflanzenvereine behandelnde Forschungsarbeit», eine Behauptung, die durch einige Belege bestätigt wurde. Da der wichtige letzte Teil der Palmgrenschen Arbeit (»Studier öfver löfängsområdena på Åland I—III, Acta Soc. pro Fauna et Flora fennica 42, 1915—1917), ursprünglich in schwedischer Sprache veröffentlicht, nunmehr auch in deutscher Sprache (»Über Artenzahl und Areal sowie über die Konstitution der Vegetation», Acta forestalia fennica 22, 1922) vorliegt, so dass jeder Sachkenner sich eine genügende Vorstellung in diesen Dingen bilden kann, dürfte es überflüssig sein, hier näher auf diese Frage einzugehen.

5. In einem Vortrag konnten natürlich nicht einmal alle einschlägigen finnischen Verfasser Erwähnung finden; hätte ich eine »historische Arbeit» verfasst, so hätten natürlich auch Rancken, Brenner und viele andere in derselben nach Gebühr Platz gefunden — unabhängig davon, welchen Standpunkt sie eventuell gegenüber meinen Untersuchungen eingenommen haben.

6. In dem Vortrag habe ich dagegen selbstverständlich die bemerkenswerten Untersuchungen von Hult erwähnt, dabei aber auch die Einseitigkeiten berührt, mit welchen seine Dissertation (»Försök till analytisk behandling af växtformationerna», Medd. Soc. pro Fauna et Flora fennica 8, 1881) behaftet ist, habe aber des weiteren gezeigt, dass sich Hult in seinen späteren Arbeiten von diesen Einseitigkeiten immer mehr frei machte, wodurch die Übereinstimmung mit der übrigen »Norrlinschen Schule» grösser wurde. Dabei wurde von mir auch die hervorragende Bedeutung Hults für die schwedische vegetationsgeschichtliche und speziell für die schwedische pflanzensoziologische Forschung kurz angedeutet.

7. Tatsache ist, dass das Aufblühen der pflanzengeographischen und insbesondere der pflanzentopographischen (einschl. pflanzensoziologischen, vgl. A. K. Cajander: Zur Begriffsbestim-

---

bei Ilvessalo (1922, p. 55) u. s. w.» ist irreführend, denn gerade Ilvessalo hat an mehreren Stellen sowohl im Text als in Fussnoten Jaccard behandelt, z. B. 1922, S. 24, wo gesagt wird: »Schon etwas früher behandelte Jaccard (1902, 1907 u. a.) - - - - - - in hervorragender Weise auch Konstantenverhältnisse u. s. w.».

mung im Gebiet der Pflanzentopographie, Acta forestalia fennica 22, 1922) Forschung in Finnland in den 1870er Jahren eine Folge der anregenden Lehrtätigkeit J. P. Norrlins war; ferner dass Norrlin bei seiner starken Empfindlichkeit die von seinem Schüler und nahen Freunde Hult in der obengenannten Dissertation gegen ihn gerichtete Kritik sehr schwer nahm und sich infolgedessen für einige Zeit hauptsächlich auf sein zweites Hauptfach, die *Hieracium*-Forschung konzentrierte; und dass infolge hiervon eine vorübergehende Stagnation in der pflanzentopographischen Forschung in Finnland eintrat, bis das Interesse für sie in den 1890er Jahren von Norrlin selbst wieder erweckt wurde.

8. Zu den Schülern von Norrlin — zu den älteren, denen der 1870er Jahre, gehören Ed. A. Vainio, R. Hult, A. Osw. Kihlman (Kairamo) u. a., zu den jüngeren, denen der 1890—1900er Jahre, O. Bergroth, V. Borg (Kivilinna), E. Häyrén, I. Leiviskä, A. Palmgren, K. Linkola u. a. — muss natürlich auch der Unterzeichnete gezählt werden, da ich meine ganze pflanzengeographische Ausbildung unter seiner einsichtsvollen Leitung erhalten und bis zu seinem Tode Gelegenheit gehabt habe, jede Untersuchung eingehend mit ihm zu besprechen. Wollte man den Unterzeichneten nicht zu den Schülern Norrlins rechnen, so wäre es wohl schwer, überhaupt Jemanden zu ihnen zu zählen, und diese Schule, jedenfalls eine der tatkräftigsten wissenschaftlichen Schulen Finnlands, würde auf eine blosse Abstraktion reduziert; auch ist es natürlich nicht richtig, die »Norrlinsche Schule» einfach durch Norrlins Jugendarbeiten von 1870 und 1871 zu charakterisieren, da ja seine Lehrer- (öffentlich bis 1903) und Forschertätigkeit sich bis 1917 fortsetzte.

Helsingfors, den 31. Januar 1925.

A. K. Cajander.

INNEHÅLL.

Sid.

Johansson, K. och Samuelsson, G., Dalarnes Hieracia Oreadea, Rigida, Semidovrensia, Dovrensia, Prenanthea och Foliosa 81

Gertz, O., Olof Celsius d. ä. och hans fyndortsuppgifter i Flora Uplandica 113

Smärre Notiser:

Zur Klärung einiger historisch-pflanzensoziologischen Streitfragen (A. K. Cajander) 150

Lund, Carl Bloms boktryckeri. 3/4 1925.